

מועצה מקומית אבוגוש

דוח הביקורת הפנימית לשנת 2017

רפאל בנימין אשכנזי

מבקר המועצה

אבו גוש 30 באפריל 2018

תוכן הענינים

עמודים

3-5	.1 הקדמה
6-19	.2 עבודות ריבוד כבישים
20-26	.3 כיבודים
27-65	.4 רישוי עסקים
66-69	.5 נושאים שונים

1. הקדמה

הביקורת בחרה לבדוק בשנת הדוח את הנושאים הבאים :-

א. עבודות ריבוד כבישים:

המועצה מבצעת מעת לעת בהתאם למקורות הכספיים העומדים לרשותה עבודות ריבוד ותחזוקת כבישים וזאת במסגרת תבר"ים. הביקורת בדקה את הליך הטיפול בגיוס המשאבים, אישור התבר"ים על ידי מליאת המועצה ומשרד הפנים בשנים 2014-2017, האם נקבעה ויושמה מדיניות בכל הקשור לקביעת סדרי עדיפויות בעבודות ריבוד כבישים? וכן הטיפול בחשבונות הקבלנים והמעקב התקציבי .

תמצית הממצאים :

1. אין מיפוי (פרוגרמה) מקצועית של כל מערכת הכבישים ישוב שבאמצעותה ניתן היה לקבוע תוכנית עבודה רב שנתית תוך קביעת סדרי עדיפויות והוצאה לפועל בהתאם לתקציבים המתקבלים.
  2. קבלת ההחלטות לגבי קביעת הכבישים בהם יבוצעו העבודות אינם נעשים בישיבות הנהלת המועצה ואף לא בישיבת מליאת המועצה (למרות בקשת חברי המליאה לקבל לידיהם מידע מקצועי על מצב הכבישים והמלצות מקצועיות לסדרי עדיפויות). פירוט ממצאי הביקורת מוצגים בפרק 2 לדו"ח.
- ב. **כיבודים :**
- במסגרת פגישות מקצועיות וכחלק מניסיונות השיווק וגיוס משאבים מגורמי מימון שונים מהארץ ומחו"ל, המועצה נוהגת לארח את מכובדיה בין אם בכותלי המועצה ובין אם באחת המסעדות המקומיות. בנוסף, המועצה נוהגת מדי שנה לקיים אירוח רב משתתפים לסעודת האפטר (ארוחת שבירת הצום) . הביקורת ביקשה לבדוק האם נקבעו הבחנים (קריטריונים) לסוגי האירוח

השונים?, האם היקפי ההוצאות סבירים ומידתיים והמועצה עמדה ביעדי

התקציב?, האם ההתקשרות עם הספקים הייתה תקינה?

תמצית הממצאים:

1. אין קריטריונים לקביעת היקף ההוצאה בכל סוג אירוח ולא נקבעה מדיניות

ברורה לגבי נחיצות האירוח מסוגים שונים.

2. ההתקשרות עם הספקים (בעיקר בעלי המסעדות) בכל הקשור לאירוח

אורחי המועצה לא נעשה באמצעות מחלקת הרכש כפי שנעשה לגבי

התקשרויות אחרות של המועצה.

3. תקציב הכיבודים גדל בשנים 2012-2017 ולמרות הגידול בתקציב, היו

חריגות תקציביות.

ג. רישוי עסקים:

רישוי העסקים בישוב עבר כברת דרך נכבדה מאז הביקורת האחרונה שנערכה

בשנת 2012. יחד עם זאת, עקב בעיות הנדסיות ותכנוניות, העסקים מתקשים

בקבלת היתר ושימוש חורג בנכס בו הם פועלים. הביקורת ביקשה לבדוק את

תיקון הליקויים כפי שהוצגו בדוח הביקורת הפנימית לשנת 2012 ובדוח מבקר

המדינה לשנת 2013. כמו כן, הביקורת בדקה האם המחלקה פועלת תוך עמידה

בהוראות החוק בכל הקשור לחוק התכנון והבניה וחוקים אחרים.

תמצית הממצאים:

1. חל שיפור משמעותי במספר העסקים בעלי רישיון עסק בהשוואה למצב

שהיה שנת 2012.

2. עסקים קיבלו רישיון עסק שלא בהתאם לחוות הדעת מהוועדה לתכנון ובניה.

3. ראש המועצה נתן אישור גורף למנהל רישוי עסקים למתן רישיון עסק גם

לעסקים שאין להם אופק תכנוני ובלבד שאין בעיה בטיחותית במבנה.

4. מנהל רישוי עסקים לא הקפיד לבדוק האם אישור קונסטרוקטור שקיבל, ניתן

על ידי מי שהוסמך לכך וכך גם לגבי תוכניות מפורטות כמתחייב על פי החוק.

5. החל מ – 1.1.18 המועצה אינה מקבלת שרותי ם וטרינריים כמתחייב על פי החוק.

6. מנהל רישוי עסקים אינו מבצע פיקוח שוטף בעסקים במהלך שנת הרישיון.

ד. נושאים שונים:

1. טיפול לקוי בעובד שגרם נזק כספי למועצה כתוצאה מעבודה רשלנית.-

עובד מועצה שעבד כנהג טרקטור, פעל בניגוד להוראות הבטיחות וגרם

לנזק לטרקטור שנהג בו ולפגיעה בעובד שהיה אתו. לאחר שהייה

קצרה. העובד הוחזר לעבודה על הטרקטור מבלי שטופל בהיבט

המשמעותי.

2. מטבח להכנת ארוחות למועדוניות הנוער – המטבח ממשיך לפעול

בניגוד להוראות משרד הבריאות, משרד החינוך וללא רישיון עסק וזאת

למרות דוח הביקורת משנה קודמת שהתריע על התופעה.

3. דוח הביקורת לשנת 2016 התייחס בהרחבה בנושא וועדת המעקב אחר

תיקון ליקויים. למרות שהדוח אושר במליאת המועצה במהלך שנת

2017, הועד לתיקון ליקויים לא התכנסה לדון במצאי דוח הביקורת

בכלל ובנושא המימצאים לגבי עבודת הועדה בפרט.

2. עבודות ריבוד כבישים:-

2.1 כללי

עבודות ריבוד כבישים נעשות מתקציבים בלתי רגילים (תבר"ים) שמקורות המימון שלהם הם בד"כ ממשרדי ממשלה או הלוואות. משיחה עם מהנדס המועצה עולה כי ההגדרה "ריבוד כבישים", עשויה לכלול בתוכה פירוק וסלילת אספלט, פירוק ובניית מדרכות, בניית שוחות, קירות תמך בסמוך לכביש, התאמות גבהים וכניסות לבתים ומדרגות, (בשטחים הציבוריים), ביצוע פסי האטה, צביעת כבישים ותמרור. הצרכים של עבודות הריבוד הם גדולים בהרבה מהמקורות התקציביים העומדים לרשות המועצה ולפי כך יש לקבוע מדיניות וסדרי עדיפויות של העבודות שיש לבצע על פי אמות מידה מקצועיות. הביקורת בחנה את עבודות ריבוד הכבישים שנעשו בין השנים 2014-2017 החל מקביעת סדרי עדיפויות ותהליך קבלת ההחלטות, מקורות המימון, אישורי התבר"ים ואישורי החשבונות והמעקב התקציבי.

2.2 מטרות הביקורת

א. לבדוק האם נקבעה ויושמה מדיניות בכל הקשור לקביעת סדרי עדיפויות בעבודות ריבוד כבישים?
ב. בדיקת הליך הטיפול בגיוס המשאבים, אישור התבר"ים על ידי מליאת המועצה ומשרד הפנים.
ג. בדיקה מדגמית של החשבונות שאושרו והמעקב התקציבי.

2.3 אמצעי הביקורת

א. עיון בפרוטוקולים של ישיבות הנהלה ומליאת המועצה.
ב. עיון בתיקי התבר"ים.
ג. שיחות עם מהנדס המועצה וגזבר המועצה.

2.4 עיתוי הביקורת

הביקורת נערכה בחודשים מאי-אוגוסט 2017

2.5 ממצאי הביקורת

2.5.1 תב"ר 156 - מליאת המועצה נתבקשה בישיבתה 02/2014 מן המניין

שהתקיימה ב - 6.2.2014 לאשר תב"ר בסך של 400,000 ש"ח במימון

משרד הפנים עבור ריבוד כבישים. (בהסתמך על אישור תקציבי ממשרד הפנים מתאריך 1.12.2013).

ב – 3.2.2014, (שלושה ימים לפני ישיבת מליאת המועצה), התקיימה ישיבת הנהלה 1/2014 בהשתתפות מהנדס המועצה והנושאים שהועלו היו דיווחים על פרויקטים הנדסיים ואישור תברי"ם . בישיבה זו לא הובאה בפני חברי ההנהלה הבקשה לאישור ראשוני של תב"ר 156 ולא התקיים דיון לגבי הכבישים בהם קיים צורך לבצע ריבוד כבישים וקביעת סדר עדיפות - באלו רחובות יבוצעו העבודות?.

בישיבת מליאת המועצה, ביקש חבר מועצה לראות את רשימת הכבישים שהמועצה מבקשת לרבד. תשובתו של ראש המועצה הייתה כי מדובר בתיקון בורות בכבישים ושבילים, שיתקיים דיון עם הצוות המקצועי ושמחלקת ההנדסה הכינה דו"חות. הביקורת סבורה שראוי היה שיתקיים דיון מוקדם ומקיף בהנהלת המועצה ומליאת המועצה לקביעת סדרי עדיפויות בנושא ריבוד כבישים וזאת לאחר שמהנדס המועצה מכין פרוגרמה של כל הכבישים במועצה עם תיאור מצב הכבישים והמלצות לסדר עדיפות בטיפול בכבישים אלו בכפוף לתקציבים העומדים לרשות המועצה. פרוגרמה זו יש להציג בפני חברי מליאת המועצה ועל המועצה לדון בה ולקבל את החלטותיה בהתאם. בדיקת ההתקשרויות עם הקבלנים והעבודות שבוצעו - בתב"ר זה התחלקו העבודות לשני פרויקטים. האחד בסכום של 339,681 (כולל פיקוח הנדסי) והשני בסך של 62,159 ₪. – סה"כ 401,840 ₪. חריגה שולית בסך של 1,840 ₪.

ההתקשרות הראשונה נעשתה באמצעות מרכז של החברה למשק וכלכלה וההתקשרות השנייה נעשתה עם קבלן ביצוע לאחר שהתקבלו

הצעות מחיר.

בהתייחס לעבודות שהתבצעו במסגרת החוזה של החברה למשק וכלכלה, הביקורת ביקשה ממחלקת ההנדסה את מסמכי המכרז וכתב הכמויות שהוכן לקראת המכרז בכדי לבדוק בגין אלו כבישים/קטעי כבישים הוכן המכרז. לא נמצא מסמך המעיד על זיהוי קטעי הכבישים בהם יש צורך לבצע את העבודות ואומדן עלות העבודות בקטעי כביש אלו. בחשבון הקבלן לא נמצא אזכור היכן בוצעו העבודות ואלו מקטעי כביש בוצעו. נציין כי בסעיף 3 (ו) של משרד הפנים המתייחס להתניות המשרד לאישור המימון לפרויקט, מצוין שבעת הגשת החשבונות יש לפרט את הקטע לגביו מוגשים החשבונות וכן יש לפרט את העבודות והכמויות בחשבון. העבודות והכמויות אכן מפורטות בחשבון אך כאמור אין אזכור למיקום העבודות וקטעי הכביש שבוצעו.

על מהנדס המועצה להקפיד ולציין זאת בדו"ח.

הפרויקט השני מתחלק למעשה לשניים. – עבודות תיקוני אספלט בחצר בית הספר ותיקוני אספלט בכבישים. (לא מצוין איזה !). בהתייחס להצעות המחיר שהתקבלו - לגבי עבודות האספלט בבית הספר:- מהנדס המועצה (לאחר ביצוע מדידות בשטח) הכין מפרט טכני וכתב כמויות שנשלחו לספקים. לפי התכתובת של מהנדס המועצה אל מנהלת הרכש, התקבלו 3 הצעות מחיר, (לפי כתב הכמויות שהכין המהנדס), שהנמוכה מבניהן הסתכמה בסך של 31,716 ₪ כולל מע"מ. במכתב זה הנחה המהנדס את מנהלת הרכש להוציא הזמנה למציע הזול ביותר. בבחינה מחודשת שנעשתה, הוחלט לקבל הצעות מחיר נוספות. התקבלו 3 הצעות מחיר נוספות על נייר פירמה של המועצה ולפי כתב

כמויות שהכין מהנדס המועצה. באחת ההצעות ולאחר פירוט המחירים בהצעה, צוין כי ניתנה הנחה של 1.5% מסך של 30,244 ש"ח לסך של 28,883 ₪. התוצאה הייתה שהצעה זו נהייתה זולה ב – 17 ₪ מהצעה אחרת שהתקבלה וזאת אכן הייתה ההצעה שלפיה הוציאו הזמנת עבודה לקבלן. הטיפול בהצעות המחיר הנוספות והחתימה על טופס ההזמנה נעשה על ידי רכז ההנדסה של המחלקה והוא חתם במקום מנהל המחלקה, דהיינו מהנדס המועצה כפי שאמור היה להיות. הביקורת בדקה את הנושא אל מול רכז ההנדסה ולדבריו הוא לא טיפל בהצעות המחיר אלא עשה את עבודת הפיקוח בלבד והתבקש על ידי מהנדס המועצה דאז לחתום על הזמנת העבודה וזאת עקב היקף המשרה החלקי שעבד המהנדס ועומס העבודות שהוטלו עליו. הביקורת הסבירה לו שעל ההזמנה רשאי לחתום מנהל המחלקה בלבד. (כפי שכתוב בטופס ההזמנה). מהנדס המועצה דאז אינו עובד במועצה ולא ניתן היה לבדוק את השתלשלות האירועים כפי שתוארו לעיל. לגבי הפרויקט השני, הוגשו 3 הצעות מחיר. המציעים נתבקשו לתת

הצעת מחיר למשאית אחת :-

- א. משאית מצעים דאבל דאבל.
- ב. עבודת בובקט לפיזור מצעים.
- ג. עבודת מכבש גדול.

בבקשה ובהצעות עצמן אין אזכור להיקף העבודות. הביקורת סבורה שלמספר המשאיות הנדרשות לביצוע העבודה יש משמעות למחיר המוצע. על פי התכנון ובפועל נדרשו 30 משאיות של מצעים, (היקף לא מבוטל), ויתכן ויכלה להיות לכך השפעה על המחיר. הביקורת מציינת כי אין כל אזכור היכן בוצעו העבודות ורק לאחר תשאול רכז ההנדסה, הובהר כי העבודות נעשו בשביל הגישה לגן עבדל עזיז עם הסדרי חניה ושביל הגישה לבית הקברות מרחוב הדובדבנים ועד רחוב

ג'בר.

יתרת התב"ר – אפס.

2.5.2 תב"ר 163 – בישיבת הנהלה 2/2015 מתאריך 5.2.2015 עלה לדין

אישור תב"ר 163 בגין ריבוד כבישים. ראש המועצה הסביר כי העבודות יבוצעו על פי תכנית מחלקת ההנדסה ושהעבודות יבוצעו במקומות שיש בהם סיכון כגון רחוב הוואדי, (נציין כי התכנית לא הוצגה בישיבה ולא נמצאה תכנית כזאת. זאת ועוד, מהנדס המועצה אישר כי התכנית כלל אינה קיימת).

לא צוין בפרוטוקול כי ההצעה מאושרת על ידי ההנהלה.

מליאת המועצה נתבקשה בישיבתה 02/2015 מן המניין

בתאריך 8.2.2015 לאשר תב"ר בסך של 300,000 ש"ח במימון משרד הפנים עבור ריבוד כבישים, (בהסתמך על אישור תקציבי ממשרד הפנים מתאריך 26.11.2014), בישיבה ציין ראש המועצה כי מדובר על ריבוד כביש בסמוך לרחוב הוואדי. (רחוב ללא שם בין רחוב הוואדי לרחוב התמר). בישיבת מועצה לא מן המניין 1/2015 שהתקיימה בתאריך 15.2.2015, נתבקשה מליאת המועצה לאשר לשנות את יעוד התב"ר מרחוב הוואדי לרחוב החווה.

בחודש יוני 2015, יצאה המועצה במכרז פומבי 6/2015 לסלילת כביש, ריצוף וקירות תמך לכביש רחוב החווה. למכרז ניגש מציע אחד והצעתו הסתכמה ב – 460,630 ₪. היועץ המשפטי אישר כי אין מניעה לקבל את ההצעה שהוגשה ומנהל הפרויקט מחברת אינגתים אישר כי ההצעה סבירה.

משיחה עם מפקח הפרויקט – רכז מחלקת ההנדסה, הובהר כי נעשו

ברחוב סלילת כביש חדש הכולל ניקוז, מדרכות משתלבות, קירות סלעייה, מעקה והסדרי חניה בגן המשחקים הצמוד לרחוב. העלות הכוללת של העבודות בכביש זה הסתכמה ב – 593,206 ₪ כאשר חשבון הקבלן מתוך הסך הנ"ל הסתכם ב – 536,993 ₪.

מניתוח סעיפי העבודות בחשבון עולה כי ההפרש נובע מביצוע עבודות אספלט בהיקף של כ – 600 מ"ר יותר מאשר הכמות המופיעה במסמכי המכרז. בבירור שנעשה עם גיזבר המועצה, הובהר כי היציאה לפרויקט נעשה בתכנון מראש באמצעות שני תבר"ים והעודף בביצוע תבר"ר זה מבוצע ע"ח תבר"ר 166 .

יצוין כי ההפרש בסך 293,206 ₪, הועבר ב – 31.8.2015 לתבר"ר 166 יתרת התבר"ר – אפס.

2.5.3 תבר"ר 166 - בישיבת מועצה לא מן המניין 1/2015 שהתקיימה בתאריך 15.2.2015 נתבקשה מליאת המועצה לאשר תבר"ר בסך של 700,000 ש"ח שנועד לריבוד כבישים וקירות תומכים שמקור המימון שלו הוא הלואה מבנק דקסיה . הלואה ל – 12 שנים בריבית פריים + 0.15. (1.9% במועד אישור ההלוואה). בכפוף לאישור משרד הפנים. ההיתר לקבלת האשראי התקבל ממשרד הפנים ב – 11.3.2015 יצוין כי בנק דקסיה נתן את הסכמתו למתן ההלוואה ב – 9.2.2015 – יום לאחר ישיבת הנהלת המועצה. **הביקורת סבורה כי על הנהלת המועצה היה לדון בצורך בקבלת הלואה בסכום זה ובשימושים המוצעים (יעוד הכסף) מותנה כמובן באישור ההלוואה על ידי הבנק ובאישור משרד הפנים. מעיון בפרוטוקול ישיבת ההנהלה נראה כי דיון כזה לא התקיים.**

בעת הדיון שהתקיים במליאת המועצה לאישור ההלוואה, ציין ראש המועצה כי מטרת ההלוואה היא לריבוד כביש רחוב הוואדי וכביש קטן צמוד לרחוב השלום ליד מסעדת אבו גוש בכפוף ליתרת הכספים שתישאר. אחד מחברי המועצה ציין כי צריך חוות דעת הנדסי מפורט לכל הפרויקט. על אף בקשת חבר המועצה, ההלוואה אושרה. בישיבת המועצה מן המניין 4/2015 שהתקיימה בתאריך 20.4.2015, נתבקשו חברי המועצה לשנות את ההחלטה הנ"ל ולשנות את מקור מימון ההלוואה מבנק דקסיה לבנק לאומי בריבית של 1.58%. במעמד זה, נוצרה הזדמנות נוספת לדון בחו"ד הנדסית אך כאמור, לא הייתה כזאת. השינוי המוצע אושר. מעיון בכרטיס התב"ר ניתן לראות כי ניצול התקציב של 697,164 ₪ היה כדלקמן :-

מאחר ותב"ר 163 היה בסך של 300,000 ש"ח, (עבודות ברחוב החווה), ועלויות העבודות בפועל הסתכמו ב – 593,206 ₪, ההפרש בסך של 293,206 ש"ח הועבר לתב"ר 166. כמו כן, עודף ביצוע בתב"ר 183 בסך של 29,000 ₪ בגין עבודות ריבוד ברחוב הארזים, (כפי שיוסבר בהמשך), הועבר גם כן לתב"ר זה. הווה אומר שסכום של 322,206 ש"ח מתוך התב"ר בסך של 700,000 ₪ שאושר עבור רחוב הוואדי והחווה שימש למעשה עבור **רחוב החווה ורחוב הארזים**. לדברי הגזבר, התב"ר שמומן ע"י הלוואה נועד לשיקום כבישים כללי ללא פירוט וכך צוין גם בהיתר האשראי שניתן ע"י משרד הפנים. סכום נוסף בסך של 66,695 ₪ שימש עבור בניית קיר תומך בכביד הצמוד ליד גן ילדים שליד רחוב הבד. סך של 152,602 ₪ שימש לסימון פסי

האטה, קווי הפרדה, צביעת מעברי חציה תמרורים וכו' אך סכום זה כולל סך של 29,952 ש"ח עבור רכישה והתקנה של מד מהירות סולרי.

בכרטיס זה נרשמו גם תשלומים עבור השכרת מנוף וחשמלאי בסך כולל של 29,484 ₪ עבור טיפול בתאורת רחובות.

סך של 79,108 ₪ שולם לקבלן עבור גמר חשבון בגין עבודות שבוצעו ברחוב **היסמין**. התשלום התייחס לעבודות בגין פירוק וסילוק קיר מבטון מזויין, כריתה ועקירת עצים, ציפוי קיר אבן, יציקת יסודות לעמודי שער, ועבור ימי עבודה של פועלים.

סכומים נוספים בסך כולל של 44,792 ש"ח שולמו עבור יעוץ בהכנת מכרז ריבוד כבישים, עבודות של באגר, בניית אבן שפה וכו'. יתרת התב"ר – 2,836 ₪.

2.5.4 תב"ר 183 - ב - 28.10.2015, הגישה המועצה למשרד הפנים בקשה לאישור מימון עבור ריבוד כבישים ברחובות : **בית ה בד , הארזים** (חלקי),

המאפיה הישנה (חלקי), **עבדל עזיז** (חלקי) **והיסמין** בסך כולל של 311,000 ש"ח. הבקשה אושרה - 16.11.2015. הביקורת מצאה זימון לוועדת הנהלה אשר הייתה אמורה להתכנס ב - 11.2.2016 ולדון בין היתר גם בתב"ר. פרוטוקול ישיבה זו לא נמצא. בישיבת מליאת מועצה מן המניין 2/2016 שהתקיימה ב - 14.2.2016 דנו בין היתר באישור התב"ר. חבר מועצה הציע באותה ישיבה שתוקם ועדה שתכלול את המהנדס שבה ייקבעו אלו כבישים ירובדו ואלו עבודות נעשו בשכונות של מקורבים. ראש המועצה הגיב שעדיין לא נקבעו המיקומים ויש להתחיל ולרבד את הכבישים הקשים ביותר. יצוין כי חברי המועצה קיבלו לידם את

מסמכי הבקשה והאישור של משרד הפנים עם ציון הכבישים כאמור לעיל
אך לא התקיים דיון לגבי סדר עדיפות של העבודות.
לצורך ביצוע העבודות, המועצה יצאה למכרז 4/2016 – ריבוד כבישים.
במכרז זה הקבלנים מגישי ההצעות נתבקשו להגיש מחירים לכל סוג של
עבודה (עבודות הכנה ופירוק, עבודות עפר, מצעים ותשתיות, אספלט
וכו') ללא קביעת מחיר כולל לכלל העבודות. בוועדת המכרזים שהתכנסה
ב – 18.9.16 ציין המהנדס כי להערכתו הערך הכספי הכולל של כל
העבודות יגיע לכ – מיליון ש"ח . במועד זה, שני התבר"ים שאושרו
לעבודות אלו (תב"ר 183 ותב"ר 187), הסתכמו ב – 922 אל"ש"ח בלבד.
בפועל העבודות בוצעו ברחוב **השושן – הארזים** בסך כולל
של 340,000 ₪. בנוסף לעבודות ריבוד כבישים כמפורט בסעיף 2.1 כללי
לפרק זה, בוצעו גם עבודות פירוק וביצוע קו ביוב ישן ופירוק וביצוע קו מים
שנפגעו במהלך העבודה בסכום כולל של 56,955 ₪. לדברי הגיזבר סכום
זה נכלל בדרישה הכספית שהגישה המועצה לחברת "הגיחון, בסך
של 4.8 מיליון ₪ ולאחר משא ומתן סוכם על פיצוי בסך של 2.5 מיליון ₪.
בנוסף, לא ברור כיצד התכוונה המועצה לבצע בסכום של 311,000 ₪
ריבוד כבישים ברחובות בית הבד, המאפיה הישנה, עבדל עזיז, הארזים
והיסמין כאשר תקציב זה לא הספיק אפילו לעבודות ברחוב **הארזים** בלבד.
לאור האמור לעיל, **הביקורת ממליצה כי בהכנת רשימת הכבישים
לביצוע, יוכן גם מסמך בו ניתן לראות את כמות העבודה
(מטר רץ של כביש) ואומדן כספי ובכך ניתן יהיה לבחון אם רשימת
הכבישים היא ריאלית וכן את הביצוע אל מול התוכנית.**

יתרת התב"ר השלילית בסך של 29,000 ₪ הועברה כאמור

לתב"ר 166. לאחר העברה, יתרת התב"ר – אפס.

2.5.5 תב"ר 187 – ב – 19.11.2015, הגישה המועצה בקשה למשרד הפנים

למימון ריבוד כבישים בסך של 611,000 ש"ח הכוללים את **רחוב**

הרימונים, רחוב הגורן, רחוב בית ספר השלום צפון, רחוב הפול, רחוב

הארמונות, רחוב ג'בר, ורחוב נטף. יצוין כי במועד הגשת הבקשה, לא

התקיים דיון מקיף בהנהלת המועצה ו/או מליאת המועצה לקביעת רשימת

הרחובות וסדר עדיפות. מליאת המועצה התכנסה בישיבתה 6/2016

בתאריך 5.6.2016 ודנה באישור התב"ר לביצוע העבודות ברחובות הנ"ל.

באותה ישיבה ביקש חבר מועצה לדעת מה נעשה לגבי שני תבר"ים

שאושרו בעבר לריבוד כבישים? תגובת ראש המועצה הייתה שלא נעשה

דבר ושמחלקת ההנדסה מכינה מכרז. חברים נוספים ביקשו לקבל רשימה

מלאה של הכבישים ולדון ולקבוע סדרי עדיפות. ראש המועצה ביקש לאשר

את התב"ר וציין שיוזמן מומחה שילווה את נציגי המועצה וימליץ על סדר

עדיפות בהתאם לתקציב העומד לרשות המועצה. ככל הידוע לביקורת, אין

מומחה המלווה את נציגי המועצה ו/או ממליץ על סדר עדיפות.

העבודות שבוצעו בתב"ר זה הם גם כן במסגרת מכרז 4/2016 והם בוצעו

ברחובות הגורן וביה"ס השלום בלבד בסך של 611,000 ₪.. בפניית

המועצה למשרד הפנים לאשר את המימון לתב"ר, מציינת המועצה כי

המימון נועד לריבוד כבישים בשבעה רחובות ואלו בפועל, הכסף הספיק

לריבוד שני רחובות בלבד.

2.5.6 תב"ר 192 - ב - 21.12.16, הגישה המועצה בקשה למשרד הפנים

למימון קרצוף וריבוד כבישים בסך של 716,000 ש"ח הכוללים את **כביש**

עבדל עזיז 16, רחוב תמר 7, רחוב עבדל רחמן, רחוב הארזים,

רחוב השיכון, ורחוב המפעל. כתב ההתחייבות ממשרד הפנים בגין תב"ר זה נשלח ב – 27.12.2016. במקביל, ב – 15.12.16, הגיש הקבלן שזכה במכרז 4/2016 אומדנים בגין עבודות בכבישים: **חניון בית ספר הארמון, המצפה, רחוב הארזים (השושן), שביל בית ספר השלום, רחוב המפעל, חניית רחוב נטף, רחוב נטף, רחוב רשיד, רחוב דאווד עבדאללה, ליד פתחי נגר, ורחוב הגורן. כבישים עבדל עזיז 16, שכונת תמר 7, רחוב עבדל רחמן, רחוב הארזים, ורחוב השיכון לא נכללו באומדן.** אומדן זה הסתכם בסך של כ- 1260,000 ₪ לפני מע"מ. האומדן נעשה לאחר שנערך עם הקבלן סיור בכבישים אלו ונעשו מדידות של קטעי הכבישים שנדרש לבצע בהם עבודות קרצוף וריבוד.

ב – 23.1.2017, התקיימה במשרד ראש המועצה ישיבה בנוכחות ראש המועצה, מנכ"ל המועצה חבר מועצה והקבלן שזכה במכרז 4/2016 וסוכם כי הקבלן יבצע את העבודות בכבישים שצוינו לעיל ובנוסף גם ביצוע חניה ברחוב הנטף לפי סכום פאושלי (קבוע) של 1,250,000 ₪ לא כולל מע"מ.

יצוין כי בישיבה זו לא נכח גזבר המועצה ומהנדס המועצה. נוסף ונציין כי מליאת המועצה דנה באישור תב"ר זה רק ב – 26.2.2017 על סמך רשימת תבר"ים מאושרים על ידי משרד הפנים וסכום המימון. בישיבה זו לא צורפה רשימת הכבישים שהייתה כבר לאור ההחלטה שהתקבלה ב – 23.1.2007 כאמור לעיל. חבר מועצה אחר העיר כי לא צורף החומר הנדרש. למרות זאת, נערכה הצבעה והתב"ר אושר ברוב קולות.

הביקורת מציינת כי גם במקרה זה ראוי היה שיתקיים דיון מקיף ויסודי בהנהלת המועצה (בנוכחות מהנדס המועצה וגזבר המועצה) לגבי עבודות קרצוף וריבוד תוך הצגת מקורות המימון לעבודות אלו והצגת פרוגרמת הכבישים וסדרי עדיפות מומלצים ולאחר מכן להגיע לסכום עם הקבלן המבצע.

זאת ועוד. בישיבת הנהלת המועצה 6/17 שהתקיימה ב – 7.9.2017 ,
העלה שוב חבר מועצה את נושא ריבוד הכבישים וביקש שיעשה סדר
עדיפות והמועצה תפעל על פי התקציב. ראש המועצה השיב כי מהנדס
המועצה הכין מכרז מסגרת בסך של 1.5 מ' שקל והמועצה תפעל על פי
התקציב. גם בישיבה זו לא התקיים דיון מעמיק בקביעת סדרי עדיפויות
לגבי ריבוד כבישים בישוב.

סה"כ הביצוע בתב"ר 192 :- 485,937 ₪.

יתרת התב"ר :- 230,063 ₪.

מבדיקת החשבונות שהוגשו ואושרו בגין עבודות אלו, עולה כי החשבון
הסופי הסתכם בסך של 1,437,138 ₪ לאחר קיזוז ערבות וביטוח. עלות
זו התחלקה בין התבר"ים 183,187 ו- 192 .

רשימת הכבישים המופיעים בחשבון הסופי המתייחס לתבר"ים הנ"ל
הם :- **חניון בית ספר הארמון, הארזים, שביל בית ספר השלום, הגורן,
המפעל, בית הבד, נטף (כולל חניה), ומדרגות רשיד.**

הרישום של ההוצאות בהנהלת החשבונות המתייחס לתבר"ים השונים
שהוצגו לעיל, צ"ל חופף במלואו למהות העבודות כפי שהוגשו בטופסי
הבקשה של התב"ר וכפי שאושרו במליאת המועצה. הווה אומר, כאשר
התב"ר "נצבע" לטובת ביצוע ריבוד כבישים ברחובות מסוימים, כאשר
מתקבל החשבון מהקבלן המתייחס לכמה רחובות הממוינים בתב"רים
שונים, יש למיין את ההוצאות בהתאם ובכך ניתן לבצע בקרה טובה יותר
של ההשוואה התקציבית אל מול ביצוע. יצוין כי משרד הפנים מבצע
ביקורות משלו בשטח בכדי לאמת שהדרישה לקבלת הכסף מוצדקת
ושעבודות הריבוד בוצעו הלכה למעשה.

2.5.7 תב"ר 201: ב – 19.09.16 , הגישה המועצה בקשה למשרד הפנים

למימון קרצוף וריבוד כבישים בסך של 150,000 ₪ **בקטע כביש שמצפון**

לבי"ס השלום. כתב ההתחייבות ממשרד הפנים בגין תב"ר זה נשלח

ב – 16.11.2016 . מליאת המועצה בישיבתה בתאריך 26.2.2017 דנה

ואישרה את התב"ר. לא היה דיון על בחירת הכבישים המיועדים לריבוד.

משרד הפנים אישר את התב"ר ב – 20.3.2017 .

מעיון ברישומי הנהלת החשבונות, אין רישומי ביצוע בתב"ר זה.

2.5.8 תב"ר 218 : ב – 24.7.17 הגישה המועצה בקשה למשרד הפנים למימון ריבוד וקרצוף ברחובות : **אלעבד עלי, רחוב הפול, רחוב הבשמים, רחוב הגנים, רחוב יסמין ורחוב רשיד**. משרד הפנים אישר סך של 428,000 ₪. מליאת המועצה בישיבתה בתאריך 28.1.18 דנה ואישרה את התב"ר. לא היה דיון מקדים בהנהלת המועצה ומליאת המועצה על בחירת הכבישים המיועדים לריבוד/ על קביעת סדר עדיפות. זאת ניתן ללמוד גם מהערת חבר מועצה לגבי הכבישים המופיעים ברשימה שהוגשה למשרד הפנים. הביקורת מפנה לסעיף 2.5.3 בו צוין כי במסגרת תב"ר 166 שולם לקבלן סך של 79,108 ₪ בגין גמר חשבון ביצוע עבודות ברחוב יסמין. לא ברור איפה, מדוע מבקשת המועצה לבצע שוב עבודות באותו רחוב? עוד מציינת הביקורת כי ישנם רחובות ששם חוזר שוב ושוב בבקשות למשרד הפנים (כגון: רחוב רשיד, רחוב הפול, רחוב ג'בר) וזאת כאשר בכל בקשה המועצה מגישה אומדן תקציבי לביצוע העבודות והעבודות ברחובות אלו לבסוף לא מתבצעות.

2.5.9 תב"ר 220 : ב – 21.8.17 הגישה המועצה בקשה למשרד הפנים למימון ריבוד וקרצוף ברחובות : **רשיד, הלימון, הרימונים, הדולב, ג'בר, הוואדי, השזיף**. מליאת המועצה בישיבתה בתאריך 28.1.18 דנה ואישרה את התב"ר. גם לגבי כבישים אלו לא היה דיון מקדים בהנהלת המועצה ומליאת המועצה על בחירת הכבישים המיועדים לריבוד/ על קביעת סדר

עדיפות

2.6 סכום והמלצות

2.6.1 **הליך קבלת ההחלטות** - הקו המקשר בין כל התב"רים שצוינו לעיל

המתייחסים לריבוד כבישים הוא שתהליך קבלת ההחלטות גם בהנהלה

וגם במליאת המועצה האמורות לקבוע את סדרי העדיפויות בביצוע

עבודות הריבוד היה לקוי. ישנם חברי מועצה שביקשו שוב ושוב לקיים דיון מעמיק ולקבוע את סדרי העדיפויות של העבודות אך דיון כזה לא היה. בנוסף, הביקורת ממליצה להנהלת המועצה לדון בצרכים ובסדרי העדיפויות ולהמליץ למליאת המועצה בהתאם. יש להיעזר בחוות הדעת המקצועית של מהנדס המועצה וגורמים מקצועיים אחרים ולאחר שהוכנה פרוגרמה מקצועית המפרטת את מצב הכבישים.

2.6.2 תאימות בין כמות הכבישים המבוצעים בפועל לבין אלו המוגשים

במסמכי הבקשה – קיימת שונות גדולה בין כמות הכבישים המבוצעים בפועל לאלו המתוכננים. על מהנדס המועצה להכין מבעוד מועד תחשיב עלויות של הכבישים המתוכננים לביצוע ולהתאים את רשימת הכבישים המתבקשים לביצוע בהתאם לגובה התקציב המבוקש ולדאוג שהביצוע יהיה בכבישים אלו ובמסגרת התקציב המאושר. **הביקורת מציינת כי לאחר סיום עבודת הביקורת לעניין פרק זה, התקבל לידה העתק ממכתבו של גזבר המועצה המופנה אל מהנדס המועצה בזו הלשון:-**

" הריני להבהיר כי רק הכבישים הרשומים בתבר"ים שנמסרו לך אישית, אלה הכבישים שיש תקציב מאושר לגביהם. במידה ורוצה המועצה לשנות, השינוי חייב להתבצע על פי כל הכללים, שינוי ההרשאה במשרד הפנים ואישור תקציב חדש במועצה ובמשרד הפנים. מכתבי זה נועד למנוע מצב שבו יאושרו כבישים אחרים שאינם כלולים בתבר"ים ובכך יגרם כשל למועצה". הביקורת מברכת על הנחית הגזבר שאינה משתמעת על שתי פנים ותאפשר לתקן את הליקויים שהיו.

3. כיבודים

3.1 כללי

הנושא "כיבודים" הוא נושא רחב ביותר הכולל גם רכישות חלב, סוכר, קפה וכדומה למשרדי המועצה באגפיה השונים וגם כיבוד לשיבות. כמו כן, יש גם כיבוד אורחים שלא תמיד נעשה במשרדי המועצה אלא באחת המסעדות המקומיות. קיימת חשיבות רבה שהנהלת המועצה תקבע משנה סדורה בכל הקשור לכיבודים ואירוח מאחר ולמרות שהאירוח הוא אלמנט חשוב במיוחד במגזר הערבי, חשוב לזכור שמדובר בכספי ציבור ועל המועצה לקבל את החלטותיה תוך שימת דגש על תפקוד יעיל וחסכוני מה גם שמבחינת רשויות המס, הוצאות אלו מחייבות במקרים מסוימים תשלום מס הוצאות עודפות בשיעור של 90%. הוזה אומר, ההוצאה מתייקרת בעוד 90% ממה ששולם בפועל. (למעט אירוח אורחים בחו"ל וגם אז כל עוד נשמרים הכללים המחייבים במקרה זה ועל כך יפורט בהמשך).

3.2 מטרות הביקורת לבדוק -

- א. את היקף ההוצאות בגין כיבודים בשנים 2012-2017 וניתוח המגמות.
- ב. את אופן ההתקשרות עם ספקים ונותני השירותים ומהות ההוצאות.
- ג. את התנהלות המועצה על פי אמות מידה של חיסכון.
- ד. את מדיניות הנהלת המועצה (אם קיימת) בנושא זה.

3.3 אמצעי הביקורת

- א. בדיקת אסמכתאות.
- ב. תשאול מנהלת הרכש.

3.4 עיתוי הביקורת

הביקורת נערכה במהלך חודש יולי 2017 .

3.5 ממצאי הביקורת

3.5.1 היקף ההוצאות בגין כיבודים בשנים 2012-2017 :-

המועצה נוהגת להפריד את רישומי ההוצאות הקשורות לכיבוד ואירוח – לשכת ראש המועצה לבין כיבוד במשרדי המועצה (כיבוד לשיבות, קפה, סוכר וכו').
הטבלאות שלעיל מציגות את היקף הוצאות אלו בנפרד.

הערה: שנת 2017 מתייחסת לתקופה ינואר-יוני 2017.

א. כיבוד ואירוח לשכת ראש המועצה:-

<u>2013</u>			<u>2012</u>		
<u>יתרה</u>	<u>ביצוע</u>	<u>תקציב</u>	<u>יתרה</u>	<u>ביצוע</u>	<u>תקציב</u>
(577)	50,577	50,000	(17,505)	53,505	46,000

<u>2015</u>			<u>2014</u>		
<u>יתרה</u>	<u>ביצוע</u>	<u>תקציב</u>	<u>יתרה</u>	<u>ביצוע</u>	<u>תקציב</u>
(1,119)	41,119	40,000	(1,523)	41,523	40,000

<u>2017</u>			<u>2016</u>		
<u>יתרה</u>	<u>ביצוע</u>	<u>תקציב</u>	<u>יתרה</u>	<u>ביצוע</u>	<u>תקציב</u>
(4,534)	49,534	45,000	10,621	34,379	45,000

ניתוח הנתונים :

מבלי להיכנס כרגע למהות ההוצאות, ניתן לראות כי בשנת 2012 הייתה חריגה של כ – 16% מהתקציב. בשנת 2013 אומנם היה כמעט איזון תקציבי אך התקציב בסעיף זה גדל ב – 8.7% . (במקום להישאר במסגרת תקציבית מקסימלית כמו שנה קודמת ולדאוג לצמצום ההוצאות). שנת 2014 מתאפיינת עם קיצוץ של 20% מהתקציב, שזהו צעד מבורך, והייתה חריגה מינורית של 3.8%. כך גם לגבי שנת 2015 . בשנת 2016 תקציב הכיבודים גדל ב – 12.5% ובאותה שנה היה ביצוע בחסר בשיעור של כ – 34% . הקטנה בהחלט משמעותית של ההוצאות. הנתונים לשנת 2017 מראים כי התקציב השנתי הוא בסך 45,000 ₪ והביצוע הוא בסך 49,534 ש"ח המהווה כ – 110% מהתקציב. לאור נתונים אלו, על המועצה לבחון מחדש את צרכיה ולשאוף לצמצום הוצאות הכיבודים ככל האפשר ולא לפרוץ את מסגרת התקציב.

ב. כיבודים במשרדי המועצה:-

<u>2013</u>			<u>2012</u>		
<u>יתרה</u>	<u>ביצוע</u>	<u>תקציב</u>	<u>יתרה</u>	<u>ביצוע</u>	<u>תקציב</u>
(7,623)	27,623	20,000	(4,045)	12,045	8,000

<u>2015</u>			<u>2014</u>		
<u>יתרה</u>	<u>ביצוע</u>	<u>תקציב</u>	<u>יתרה</u>	<u>ביצוע</u>	<u>תקציב</u>
(5,163)	25,163	20,000	(262)	20,262	20,000

<u>2017</u>			<u>2016</u>		
<u>יתרה</u>	<u>ביצוע</u>	<u>תקציב</u>	<u>יתרה</u>	<u>ביצוע</u>	<u>תקציב</u>
(5,528)	35,528	30,000	(14,074)	49,074	35,000

ניתוח הנתונים :

שנת 2012 התאפיינה בתקציב כיבודים בסך של 8,000 ₪ אך הביצוע בפועל היה גבוה ב כ - 50% מעל לתקציב. יתכן והסעיף תוקצב בתקצוב חסר אך השנים שלאחר מכן מצביעים על תמונה עגומה עוד יותר - בשנת 2013 התקציב כבר הגיע לסך של 20,000 ₪ והביצוע הגיע ל - 27,623 ₪. סטייה של כ - 38% באותה שנה וגידול של כ - 130% לעומת ביצוע שנה קודמת!. בשנת 2014 התקציב נשאר בסך של 20,000 וכך גם פחות או יותר הביצוע. שנת 2015 התאפיינה בסטייה של כ - 25% כאשר ההוצאה כבר הגיעה ל - 25,163 ₪. התקציב לשנת 2016 עלה ל - 35,000 ₪ (75% יותר משנת 2013) ואלו הביצוע היה 49,074 ₪ . - סטייה של כ - 40% באותה שנה ו - 95% לעומת שנת 2015 . מדובר בגידול חד גם בתקציב וגם בביצוע. בשנת 2017 התקציב אומנם ירד לסך של 30,000 ₪ והביצוע הסתכם בסך של 35,528 ₪. סטייה של כ - 18%.

להלן ריכוז נתונים שנתיים של שני תקציבי הכיבוד והביצוע:-

<u>שנה</u>	<u>תקציב</u>	<u>ביצוע</u>	<u>סטייה</u>
2012	54,000	65,550	21%
2013	70,000	78,200	12%
2014	60,000	61,785	3%
2015	60,000	66,282	10%
2016	80,000	83,453	4%
2017	75,000	85,062	13%

אם נבחן את התקציב והביצוע בשנים 2012-2017 נראה כי התקציב עלה משנת 2012 ועד שנת 2017 ב כ – 39%. והביצוע בשנים אלו עלה ב כ – 30%. עליה בהחלט חדה!.

3.5.2 אופן ההתקשרות עם ספקים ונותני השירותים ומהות ההוצאות –

מבדיקה שערכה הביקורת מתברר כי המועצה אינה נוהגת לקבל הצעות מחיר ולהוציא הזמנת עבודה בהתקשרויותיה עם ספקים המספקים מוצרי כיבוד למועצה כגון פירות, עוגות, שתיה וכו' וכן עם בעלי מסעדות כאשר המועצה מארחת שם את אורחיה ובמקרה זה גם אינה רושמת את שמות אורחיה, המשתתפים מטעם המועצה ואת מטרת הביקור. ככלל, אין כל הבדל בהתקשרות עם ספקים ונותני שירותים כאשר מדובר בהתקשרות בגין רכישת כיבודים ואירוח.

ההתקשרות חייבת להיעשות אך ורק עם ספקים ונותני שירותים שיש להם רישיון עסק ולאחר שהתקבלו הצעות מחיר. ההתקשרות צריכה להיעשות אך ורק ע"י מחלקת הרכש (כמו כל התקשרות אחרת) וזאת לאחר שהנהלת המועצה קבעה מדיניות ברורה לגבי רמת האירוח בהתאם לסוג האורחים. יצוין כי בכל הקשור להזמנת כיבודים למשרד (קפה, תה, עוגיות וכו') הנושא מטופל על ידי מחלקת הרכש ובאמצעות הזמנות כמתחייב. לדוגמא: אורחים בדרג של שרים, חברי כנסת, מנכ"לי משרדי ממשלה או אורחים מחו"ל האירוח יהיה באחת המסעדות המקומיות (ובלבד שיהיו כשרות). אורחים אחרים יכובדו במשרדי המועצה בתפריט של פירות, עוגיות ושתיה חמה וקרה או פחות

מזה – לפי העניין ולפי מטרת האירוח וקידום האינטרסים הציבוריים של המועצה. כמו כן, על הנהלת המועצה לקבל החלטה עקרונית בעניין אירוח בסעודת אפטאר רמדאן – האם על ההוצאה בסדרי גודל של אלפי שקלים להיות על חשבון המועצה? זאת כאשר חייב לעמוד בראש מעיינה השיקול של חיסכון. בכל מקרה יש לתעד את הפרטים של מטרת האירוע שמות האורחים ומספרם כדי לבחון האם ההוצאה חייבת במס הוצאות עודפות או לא? (כאשר מדובר באורחים מחו"ל, אין מדובר בהוצאה עודפת). לאחר שהתקבלו הצעות מחיר, על מחלקת הרכש להוציא הזמנה אל בעל העסק, (בין אם מדובר במסעדה או ספק המספק את מוצרי הכיבוד) וכך ניתן לדעת מראש מה הסכום שמחויבת המועצה לשלם. על מחלקת הרכש לשים בראש סדר העדיפות את נושא החיסכון הכספי.

לדוגמא: כאשר מזמינים פירות לכיבוד, הרבה יותר זול כאשר רוכשים את הפירות בנפרד והמועצה מגישה אותם על מגשים משלה מאשר לרכוש מגש פירות "מעוצב" העולה הרבה יותר. לדוגמא: – המועצה הזמינה 6 מגשי פירות ושילמה עבורם 1,080 ₪. (180 ₪ למגש פירות). חשוב להקפיד שבחשבונית המתקבלת מהספק יש לקבל **פירוט מלא** של הרכישה שנעשתה ולא להסתפק בכיתוב "כיבוד". הסכום המופיע בחשבונית חייב להיות תואם לסכום הרשום בהזמנה.

בהתייחס לסעודת אפטאר שנערכה השנה בביתו של ראש המועצה, העלות הכוללת של הסעודה הסתכמה בסך של 25,592 ₪. זאת עוד מבלי לקחת בחשבון שהוצאה זו עלולה להיות ממוסה ב – 90% הוצאות עודפות ולהגיע לסך של 48,625 ₪!.

הביקורת סבורה שעל הנהלת המועצה הייתה לקיים דיון האם לקיים את סעודת האפטאר על חשבון המועצה ובכלל זה להתייחס לכמה עניינים כגון: 1. האם וכיצד האירוע וההוצאה בגינה משרתת את האינטרסים הציבוריים של המועצה? 2. כיצד ההוצאה (שהיא הוצאה ציבורית) משרתת את כלל תושבי הישוב (ולא במובן הקולינירי)? 3. האם הוצאה זו נמצאת בסדר עדיפות וקדימות אל מול הוצאות אחרות הנחוצות לביצוע בהתחשב בתקציב המוגבל של המועצה?

בהנחה שהמסקנה בגין כל השאלות הנ"ל היא חיובית, יש כמובן לשאול בכמה לתקצב אותו?. וזאת מתוך הפעלת שיקול דעת של הכרחיות ההוצאה וחיסכון מרבי למועצה. ככל הידוע לביקורת חברי הנהלת המועצה לא היו שותפים להחלטה זו ולא ידעו על היקף ההוצאות.

נציין כי בשנים 2015-2016 היקף ההוצאה בגין סעודת האפטאר היה כדלקמן :-

<u>שנה</u>	<u>₪</u>
2017	18,194
2016	13,219
2015	9,735

דוגמא נוספת היא מימון המועצה בארוחה למורי ועובדי בית הספר המקיף עקב סיום שנת הלימודים. עלות הארוחה (מבלי שהתקבלו הצעות מחיר) 5,240 ₪ עבור 40 משתתפים. עלות של 131 ₪ לאדם. מאחר ומדובר בעובדי המועצה הרי שמדובר בהטבה החייבת במס או לפי המס השולי של העובד או כהוצאות עודפות והיא עלולה להגיע ל במקרה הגרוע לסך של 9,956 ש"ח. לדעת הביקורת ניתן היה לחסוך הוצאה זו ולהסתפק בכיבוד קל.

בשנת 2016 אירחה המועצה 27 אנשים, (לפי מספר המנות שהוזמנו), אך אין כל אזכור מי האורחים ולרגל מה המאורע?. עלות האירוח 3,354 ₪. עלות ממוצעת של 140 ₪ למשתתף. יתכן והאירוח היה הכרחי אך יתכן ואלו היו מתקבלות הצעות מחיר ממספר מסעדות בישוב, ניתן היה להקטין את עלות ההוצאה. בעניין זה יצוין כי המועצה נוהגת לארח בשתי מסעדות בלבד. לו היו מתקבלות הצעות מחיר ממסעדות נוספות המתחרות ביניהן, קיים סיכוי סביר שניתן היה לקבל מחירים זולים יותר.

בשנת 2015 נערכה מסיבת פרידה למנהלת בית הספר היסודי. לרגל האירוע, הוזמן מאחת מאותן שתי מסעדות כאמור לעיל, ארוחת צהריים חגיגית ל – 30 אנשים בעלות של 2,600 ₪. הביקורת סבורה שניתן היה להיפרד ממנהלת בית הספר בכיבוד צנוע ובעלות הרבה יותר נמוכה .

בשנת 2014, בשלושה מקרים בהם הביקורת ביקשה לבדוק אסמכתאות בגין הוצאות אירוח וכיבודים – לא נמצאו אסמכתאות. מבחינת רישום ההוצאה, יש לשים לב ביתר שאת על מיון נכון של ההוצאות בין שני הכרטיסים.

3.6 תגובת המבוקר והתייחסות הביקורת לתגובה -

תגובת ראש המועצה (להלן המבוקר) רצ"ב. המבוקר מציג בסעיף 2 לתגובה נתונים חלקיים מתוך הדוח המציגים לכאורה שבתקופה המבוקרת (2012-2017) קיימת חריגה תקציבית שולית ואף יתרת תקציב בלתי מנוצלת בשנת 2016. הביקורת מדגישה כי נושא הביקורת הוא כיבודים הכולל גם את תקציב האירוח וגם את תקציב הכיבודים במשרד. הביקורת מפנה לעמוד 23 בדוח בו ניתן לראות בבירור כי בשני תקציבים אלו בכל אחד מהשנים 2012 ועד 2017 ישנה חריגה תקציבית והתקציב בחמש שנים עלה ב – 39%. בסיכום התגובה טוען המבוקר כי מבקר המועצה מנסה להכתיב מדיניות לניהול המועצה ואין זה תפקידו של המבקר וכן עליו להימנע מלתת חוות דעת אישיות ומיותרות. אציין כי הביקורת מצביעה על העדר מדיניות ואינה מכתיבה מדיניות ובכך צודק ראש המועצה שאין זה מתפקיד המבקר. עוד אציין כי הביקורת אינה עוסקת במתן חוות דעת ובוודאי שלא חוות דעת אישיות. הביקורת עוסקת אך ורק בהצגת ממצאים ובהמלצות לתיקון ליקויים.

3.7 פעולות שנעשו בעקבות הביקורת –

לאור טיטת דוח הביקורת וממצאי הביקורת בנושא הכיבודים, קיים ראש המועצה ישיבה עם מנכ"ל המועצה וגזבר המועצה בנוכחות המבקר בכל הקשור לאירוח וכיבוד ונקבעו הכללים הבאים:-

1. התקשרויות עם ספקים ונותני שירותים יעשו באמצעות הזמנות ולאחר קבלת הצעות מחיר. (גם כשמדובר באירוח במסעדה). לגבי אירוח במסעדה תעשה הזמנה פתוחה בסכום שיקבע ע"י ראש המועצה והגזבר, הזמנה שתחודש מעת לעת לפי הצורך. ההתקשרות תהיה אך ורק עם עסקים בעלי רישיון עסק אלא אם כן אין ברירה אחרת.

2. ראש המועצה ולפי שיקול דעתו בהתאם לאורחים המתארחים יבחר כיצד והיכן לכבד אותם. יילקחו בחשבון בין היתר שיקולים שיווקיים, תרומתו של האורח לקידום האינטרסים של המועצה וכו'.
3. כאשר מדובר באורחי מחוץ לארץ, ראש המועצה ידאג שירשמו שמות האורחים, מטרת הביקור ושמות המארחים המשתתפים באירוח.
4. באשר לארוחת האפטאר, לאור חשיבות האירוח בגיבוש האוכלוסיות השונות וקירוב הלבבות בין הדתות השונות, אם וכאשר יוחלט על קיום אירוע מעין זה, הוא יעשה על פי כללי המינהל התקין והתקשוריות עם ספקים ונותני שירותים כאמור לעיל.
5. המועצה תקפיד לעמוד ביעדי התקציב ולא תחרוג ממנו תוך הקפדה על חיסכון מרבי ככל הניתן.
6. ראש המועצה הורה למנכ"ל המועצה להנחות בכתב את מנהלת הרכש ומנהלי המחלקות השונות.

3.8 סכום והמלצות :

1. הנהלת המועצה לא קבעה מדיניות בכל הקשור לכיבוד ואירוח.
לאור האמור בסעיף 3.7 לעיל, נקבעה מדיניות בנושא הכיבודים והאירוח תוך הקפדה על עמידה ביעדי התקציב והחיסכון בהוצאות.
2. ההתקשוריות עם הספקים ונותני השירותים בכל הקשור לאירוח אורחים במסעדות נעשו ללא קבלת הצעות מחיר וללא הכנה ואישור הזמנות מראש.
לאור האמור בסעיף 3.7 לעיל, נקבעה מדיניות בכל הקשור להתקשוריות עם ספקים ונותני שירותים תוך קבלת הצעות מחיר והוצאת הזמנות מראש.
3. אין הקפדה על רישום אורחי המועצה ומטרת האירוח והמשתתפים מטעם המועצה.
לאור האמור בסעיף 3.7 לעיל, נקבעה מדיניות בנושא והוחלט להקפיד ולרשום את שמות האורחים, המשתתפים מטעם המועצה ומטרת האירוח, ולרשום את ההוצאה בכרטיסי הנהלת החשבונות המתאימים בהתאם לסוג

ההוצאה ורישום לפי אסמכתאות ותיוקם בתיקי הנהלת החשבונות .

4. תקציב הכיבוד והאירוח גדל בין השנים 2012- 2017 בשיעור של 39%.

יש לשאוף להקטנת סעיף תקציבי זה ולנהוג בחיסכון מרבי.

4. רישוי עסקים 4.1 כללי -

בעת כתיבת הדו"ח תחום רישוי העסקים עומד לעבור סוג של מהפך שמשדר הפנים והשר מבקשים לעשות. ידוע כי עסקים המבקשים לקבל רישיון עסק, נדרשים להמציא אשורים מגורמי רישוי כגון: כיבוי אש, משטרה, הועדה לתכנון ובניה, משרד הבריאות ועוד (הכול לפי העניין), לעיתים, תהליך כזה אורך מספר חודשים ובעל העסק שרוצה להפעיל את העסק כחוק, מתקשה לעמוד בלוח זמנים כזה מבלי לעבור על החוק. משרד הפנים מבקש באמצעות הצעת חוק העומדת בפתחה של הכנסת לצמצם פרק זמן זה בין היתר ע"י הקלות ברגולציה וע"י צמצום העסקים טעוני רישוי. יוזמה זו מבורכת כמובן אך היא מחייבת שינוי תפיסה והגברת הפיקוח על העסקים בכדי לוודא שהם עומדים בתנאי הרישיון. להלן המסגרת החוקית שבמסגרתה פועלת מחלקת רישוי עסקים (טרם אישור השינויים בחוק כאמור לעיל) :- חוק רישוי עסקים תשכ"כ – 1968, מבחין בין עסקים טעוני רישוי ועסקים שאינם טעוני רישוי. רשימת העסקים טעוני רישוי מפורטים בצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי) תשע"ג – 2013 והן כוללות עשר קבוצות עסקים:-

1. בריאות, רוקחות וקוסמטיקה

2. דלק ואנרגיה

3. חקלאות, בעלי חיים.

4. מזון.

5. מים ופסולת.

6. מסחר ושונות.

7. עינוג ציבורי, נפש וספורט.

8. רכב ותעבורה.

9. שירותי שמירה ואבטחה, נשק ותחמושת.

10. תעשייה, מלאכה, כימיה ומחצבים

נציין כי יתכן ועסק טעון רישוי יידרש ליותר מפריט רישוי אחד.

קיימת אבחנה בין נותני האישור. ישנם נותני אישור חיצוניים ונותני אישור פנימיים.

נותני אישור חיצוניים - משרד הבריאות, כיבוי אש, משטרת ישראל, משרד התמ"ת,

השירות הווטרינרי, מינהל הגז והמשרד להגנת הסביבה – הכול לפי העניין.
נותני האישור הפנימיים – מכוח סעיף 6 (ד) לתקנות רישוי עסקים ולסעיף 2 (ג) בצו
רישוי עסקים, – מתן רישוי עסק לעסקים טעוני רישוי כרוך באישור הועדה לתכנון
ובניה וזאת גם על פי דוח מבקר המדינה לשנת 2013, פרק שני עמוד 534 בו צוין כי
הגורם המאשר הוא ועדת הראל (ולא מהנדס הרשות) משום שהוועדה היא המוסמכת
לקבוע אם העסק שבעניינו הוגשה הבקשה לרישיון, עומד בדיני התכנון והבניה.
רשות הרישוי – ישנם רשויות שרשות הרישוי היא בידי מנהל רישוי עסקים וזאת
לאחר שראש הרשות הסמיכו לכך. ברשויות אחרות (כמו גם באבוגוש) רשות הרישוי
או הגורם המוסמך למתן הרישוי הוא בידי ראש המועצה.
קיימת אבחנה בין סוגי הרישיונות :

1. רישיון זמני.
2. היתר זמני.
3. רישיון תקופתי.
4. רישיון לצמיתות.

רישיון זמני – תוקף רישיון זמני לא יפחת משנה אך רשות הרישוי רשאית לסיימו לפני 31
בדצמבר.

היתר זמני – תוקף היתר זמני לא יעלה על שנה. הוא ניתן כחלק מתהליך הוצאת הרישיון.
רישיון תקופתי – תוקפו של רישיון תקופתי יהיה לתקופה קצובה כפי שנקבע לגבי סוג
העסק (למעט מקרים בהם נקבע שרישיון העסק הוא לצמיתות).
רישיון לצמיתות – ישנם עסקים בהם נקבע כי רישיון העסק יינתן לצמיתות מהמועד שניתן
האישור אלא אם כן רשות הרישוי ביטלה אותו.

פרסום דרישות הרישוי באתר האינטרנט ועמדת עיון ברשות – בחוק רישוי עסקים,
ס' 3א7 נקבע: - " מסמכים ותנאים נוספים מטעם רשות רישוי לפי סעיף 6ד, התנאים
הנדרשים מטעמה לפי סעיף 7 וכל החלטה או הוראה אחרת מטעמה לפי חוק זה לעניין
סוג מסוים של עסקים, לרבות החלטות לפי סעיפים 2א, 8 ו- 8א וחוקי עזר לפי
סעיף 11ג, בכל הנוגע לעסקים הכלולים במפרט האחיד, יפורסמו באתר האינטרנט
של רשות הרישוי"

בפרק ד1 – המפרט האחיד של תקנות רישוי עסקים, סעיף 11א (ז) נכתב:-

" רשויות הרישוי ונותני האישור יעמידו עותק של המפרט האחיד לעיון הציבור

במשרדיהם בעמדה ממוחשבת הנגישה לציבור"

נגישות עסקים לבעלי מוגבלויות- בחוק רישוי עסקים בסעיף 8 ב (ב) נכתב:-

" רשות רישוי לא תיתן רישיון, היתר זמני או היתר מזורז לעסק טעון רישוי שהוא

מקום ציבורי או שירות ציבורי, אלא אם כן מצאה רשות הרישוי כי קיומו הוראות

הנגישות לפי פרק ה1 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, על סמך חוות דעת

של מורשה לנגישות השירות וחוות דעת של מורשה לנגישות מבנים, תשתיות

וסביבה."

הביקורת האחרונה שנעשתה במחלקת רישוי עסקים הייתה בשנת 2012 . הביקורת

ביקשה לבחון את תיקון הליקויים שעלו מדוח הביקורת הנ"ל ומדוח הביקורת של מבקר

המדינה לשנת 2013 ואת תפקוד המחלקה לאור דרישות החוק כנזכר לעיל.

4.2 מטרת הביקורת

א. בדיקת תיקון ליקויים כפי שהוצגו בדוח הביקורת לשנת 2012 ודוח מבקר המדינה לשנת 2013 .

ב. בדיקת היערכות המחלקה לקראת הרפורמה בחוק רישוי עסקים.

ג. עמידה בהוראות החוק.

4.3 אמצעי הביקורת

א. בחינת הוראות חוק רישוי עסקים , הצו והתקנות.

ב. עיון בממצאי והמלצות דוח מבקר המדינה ובדיקת יישומם.

ג. שאלון ביקורת למנהל רישוי עסקים.

ד. תשאול האחראי על הנגישות במועצה.

ה. בדיקה מדגמית של תיקי עסקים ברי רישוי

4.4 עיתוי הביקורת

הביקורת נערכה בחודשים נובמבר 2017 – פברואר 2018.

4.5 ממצאי הביקורת

4.5.1 נבדקו 20 תיקי עסקים טעוני רישוי. להלן ממצאים שחזרו על עצמם בתיקים

שנבדקו:-

א. **עסקים הפועלים במבנים ללא היתר לשימוש חורג** - מתן רישוי עסק לעסקים שנבנו

כחלק מבניית בית פרטי שנבנה ללא היתר ומבלי שניתן לו שימוש חריג :- ישנם עסקים

רבים באבו גוש שנפתחו כתוצאה משינוי יעוד ממבנה מגורים לעסק כאשר המבנה

הוא מבנה ישן שנבנה במקרים רבים ללא היתר בניה וללא טופס 4 ולמעשה אינו עומד

בדיני התכנון והבניה. (לטענת מנהל רישוי עסקים 95% מהעסקים באבו גוש שייכים

להגדרה זו). מיותר לציין כי תופעה זו אינה שכיחה רק באבו גוש אלא במקומות רבים

ברחבי הארץ (לפי הערכה כרבע מהעסקים), ולאור ריבוי המקרים היועץ המשפטי

לממשלה התבקש לתת על כך את הדעת. חוזר מנכ"ל משרד הפנים, חוזר 1/2004

מנחה את הרשויות באלו מקרים ניתן לתת רישיון עסק על אף אי עמידתו של העסק

בהוראות חוק התכנון והבניה. הנחיה זו גובשה בעקבות פניה של הוועדה

הבינמשרדית לרישוי עסקים ולאחר מספר דיונים שהתקיימו בשיתוף אנשי משרד

המשפטים, משרד הפנים וראשי שלוש הערים הגדולות.

בסעיף 7 לחוזר מנכ"ל הנ"ל נכתב :-

"ניתן ליתן רישיון עסק לעסק שאינו עומד בדיני התכנון והבניה בהתקיים אחד מהתנאים הללו :

א. בעסק חריגות בניה קלות (זוטי דברים) שהתובע של הרשות המקומית נתן דעתו עליהן וקבע כי אין מקום לנהל בגינו הליך לפי חוק התכנון

והבניה בשל העדר עניין לציבור בניהול הליך פלילי, או –

ב. העסק נמצא במבנה ישן אשר לא נמצא לו היתר בניה ותובע של הרשות המקומית קבע כי לא ניתן או שאין כל כוונה לנהל בגין ההיתר הליך לפי חוק התכנון והבניה".

בנוסף, נאמר בסעיף 9 לאותו חוזר :-

"רישיון עסק בנסיבות האמורות יינתן בכפוף לאישור בטיחות שיינתן על ידי מהנדס/יועץ בטיחות... שהחריגה בה מדובר אינה כרוכה בבעיות של בטיחות".

ראש המועצה והיועץ המשפטי למועצה דאז, קיימו דיונים עם ועדת התכנון והבניה ומנהלת המחוז ולדברי היועץ המשפטי דאז הושגו הבנות לפיהן יינתנו רישיונות עסק לעסקים ובלבד שמדובר בעסקים העומדים תחת ההגדרה דלעיל. עוד ציין היועץ המשפטי דאז, (המשמש גם כתובע העירוני כיום), שכל מאמציו לקבל הבנות אלו בכתב לא צלחו.

לאור ההבנות בע"פ שהושגו, הכין מנהל רישוי עסקים נוסח מכתב בחתימתו של ראש המועצה (מכתב שחודש מדי שנה) ובו נכתב שמנהל רישוי עסקים רשאי, (אישור גורף), להנפיק רישיון עסק לעסקים אשר השלימו את דרישות כלל הגורמים המאשרים והאישור החסר הוא אישור של ועדת תכנון ובניה. לדעת הביקורת מתן אישור כזה הוא בעייתי מכמה בחינות:-

1. הנחיה זו היא גורפת ואינה נעשית תחת בקרה לגבי כל מקרה ומקרה.
2. במקרים מסוימים (כפי שאכן קרה) היא עלולה להיות מנוגדת להחלטת הועדה לתכנון ובניה לגבי עסק כזה או אחר.
3. אין התייחסות ספציפית לדרישה הקיימת כאמור בסעיף 9 לעיל של חוזר מנכ"ל 1/2004 .

מנהל רישוי עסקים ביוזמתו דרש מהעסקים להמציא אישור מהנדס קונסטרוקטור המאשר את יציבות המבנה ושאינו בו בעיה בטיחותית. יחד עם זאת, מנהל רישוי עסקים לא בדק האם האישור שניתן לו ניתן ע"י קונסטרוקטור המוסמך על פי רישיונו ומקצועו לתת אישור כזה ואכן הבדיקה העלתה כי ישנם אישורים שניתנו על ידי מי שאינו מוסמך לכך. נותן האישור טען כי במשרדו יש עובד עם האישור הרלוונטי. לפי כך ביקש מנהל רישוי עסקים לקבל אישור עדכני לגבי כל העסקים כשהוא חתום אך ורק על ידי קונסטרוקטור מוסמך וזאת רק לאחר שבדק את יציבות המבנה בו שוכן העסק. למרות שחלפו מספר חודשים ממועד הבקשה, האישור לא התקבל. נציין כי אישור כזה חייב להינתן בכל שנה מחדש!. בנוסף, מקפיד מנהל רישוי עסקים להחתים את בעל העסק על כתב התחייבות שבו הוא מביע את נכונותו לתחילת תהליך של הנפקת היתר לשימוש חורג ע"י ועדת הראל לתכנון ובניה. (נוסח כתב התחייבות מופיע בנספח) אך לא הייתה הקפדה על הבדיקה והמעקב לגבי הפעולות שנקט בעל העסק אל מול התחייבות זו. לאור הביקורת שנערכה והצפת הנושא, התקיימה פגישה עם יו"ר הועדה לתכנון ובניה, מהנדס הוועדה, היועץ

המשפטי של הוועדה ונציגי המועצה ובכללם ראש המועצה, מנכ"ל המועצה, היועץ המשפטי, התובע העירוני, מנהל רישוי עסקים והמבקר והועלתה הסוגיה של האפשרויות העומדות לידי המועצה למתן/חידוש רישיון עסק לעסקים הנ"ל. בפגישה זו סוכמו הדברים הבאים:-

1. מנהל רישוי עסקים, לפני התחלת הטיפול של הליך חידוש רישיון העסק הזמני, יבדוק שבעל העסק אכן פעל והחל הליך של הסדרת התהליך של הנפקת אישור לשימוש חורג או הסדרה אל מול הוועדה או לתכנון ובניה. (ומכאן שההתחייבות על "הבעת נכונות" אינה מספקת). בעל עסק שלא עשה דבר במהלך השנה בה ניתן לן רישיון זמני לא ניתן יהיה לחדש לו את הרישיון. הרישיון הזמני כשמו כן הוא והא לשנה אחת בלבד אלא אם כן כאמור בעל העסק נמצא בתהליך ההסדרה אל מול הוועדה והציג אבני דרך של הפעולות שנקט ושיש בדעתו לנקוט כדי להסדיר את ההליך מול ועדת תכנון ובניה.
2. עסקים שאין להם היתכנות תכנונית, לא יקבלו את אישור מהנדס הוועדה ולא ניתן יהיה לתת להם רישיון עסק זמני ועל התובע העירוני יידרש להגיש נגדם תביעה.
3. תתקיים פגישה מקצועית בין התובע העירוני, מנהל רישוי עסקים לבין מהנדס הוועדה והיועץ המשפטי של הוועדה כדי לבחון את הקריטריונים והשיקולים המנחים את ועדת תכנון ובניה במתן אישור קצוב בזמן, אישור קבוע או שלילת אישור. נציין כי פגישה כזאת התקיימה וסוכם שבמקרים שבהם מהנדס הוועדה מזהה שקיים אופק תכנוני הוא יציין זאת למרות שבאותה עת המצב אינו תקין.
4. עסקים שהחלו בהסדרת הליכים תכנוניים מול הוועדה, הוועדה תשקול בחיוב מתן אישור לרישיון זמני לשנה נוספת.
5. מהנדס הוועדה לתכנון ובניה יעשה כמיטב יכולתו לאשר את הבקשות בכפוף לתנאים מסוימים וככל שאין מדובר בעסק הנמצא במבנה שאין לו היתכנות תכנונית.

ב – 19.2.18 התקיימה ישיבה בנוכחות ראש המועצה, מנכ"ל המועצה, היועץ המשפטי למועצה, התובע העירוני, מנהל רישוי עסקים ומבקר המועצה וסוכם כי מנהל רישוי עסקים יוודא בכל מקרה של בקשה לחידוש רישיון שבעל העסק

הוכיח כי ביצע פעולות ו/או פרס תכנית עם אבני דרך המצביעים על תכנית פעולה להסדרת נושא התכנון והבניה אל מול הועדה ובמקרים בהם מהנדס הועדה לתכנון ובניה השיב בטופס הבקשה כי קיים אופק תכנוני, על המועצה לבדוק האם הפעולות שנקט בעל העסק בשנה החולפת אל מול ועדת התכנון והבניה לצורך קבלת אישור חורג או אישור רגיל אכן מספקות. **הביקורת סבורה שבדיקה זו חייבת להיעשות ע"י גורם הנדסי מקצועי כגון מהנדס המועצה או מי מטעמו ועדיף שגם התובע העירוני ייתן את דעתו לעניין זה וזאת לאחר שיקבעו קריטריונים ברורים שלפיהם תינתן או תידחה ההמלצה למנהל רישוי עסקים אם לחדש את הרישיון הזמני לשנה נוספת.** נציין כי בשלב זה אין למנהל רישוי עסקים/למועצה מידע על מספר העסקים שאינם עונים להגדרה של אופק תכנוני, (הכוונה שאין להם היתכנות תכנונית) לאור הפגישה שהייתה לתובע העירוני עם משרד המשפטים לגבי המשך מתן ההסמכה לשנה נוספת כתובע עירוני של המועצה, ביקש התובע העירוני ממנהל רישוי עסקים לקבל בהקדם מיפוי של כל העסקים שכיום ברור לגביהם שאין להם אופק תכנוני להסדרה בתחום דיני התכנון והבניה. כמו כן ביקש התובע העירוני ממנהל רישוי העסקים מידע לגבי השנים 2017-2018 על מספר הקנסות בגין עבירות לפי חוקי העזר העירוניים לפי שנה, סוג העבירה, גובה הקנס, המקור החוקי להטלת הקנס, מספר הקנסות שבוטלו ועילת הביטול. התברר כי מתוך 11 דוחות קנס שהוטלו בשנים 2017-2018 על העסקים, ארבעה מהם (שניים ב - 2017 ו - שניים ב - 2018 בוטלו בטעות ושלא בסמכות על ידי היועץ המשפטי. לכשהבין היועץ המשפטי כי טעה, מיהר להוציא מכתב מתקן בו הוא מבטל את ביטול הקנס וביקש מהתובע העירוני (שבדיו מצויה הסמכות לביטול הקנס) לבחון מחדש דוחות אלו ולהחליט כיצד יש לפעול לגביהם.

ב.העדר מסמכים מתאימים בעת בקשה לרישיון עסק - בחוק רישוי עסקים

סעיפים 6 ב (א) ו - 6 ב (ב) לחוק ובסעיף 4 (א) לתקנות נקבע כי לבקשות לרישוי יצורפו: תרשים סביבה, מפה מצבית עם מדידות עדכניות (עד שישה חודשים לפני מועד הגשת הבקשה לרישוי העסק) שבו מצוין בין היתר כל בנין או עצם הנמצאים במרחק של 100 מטרים מגבולות העסק ויעודם. קנה המידה של המפה המצבית צריך להיות 1:250 וכן תכנית העסק לאחר שנחתמו בידי בעל מקצוע מוסמך. לפי

תקנות רישוי עסקים, בתוכניות העסק הנדרשות מצורפות לבקשה יצינו בין השאר פרטים בדבר מקומו של העסק בבניין שבו הוא מצוי, מידת שטחי העסק השונים ומידות סך כל שטחי העסק, הצנרת לאספקת המים, צינורות הניקוז, מערכת הביוב, מתקני הסניטציה, המתקנים לאצירת אשפה וסילוקה, מתקני האוורור המשרתים את העסק, מכלי הגז וצינורות הגז, ציוד לכיבוי אש, ומקומות חניה המשרתים את העסק.

יצוין כי בכל התיקים שנבדקו לא נמצאו התוכניות העסקיות המכילות את כל המידע הנדרש והמפה המצבית כאמור לעיל. יודגש כי בדוח מבקר המדינה לשנת 2013 יש התייחסות לנושא זה וגם אז לא נמצאו המסמכים הנדרשים.

הביקורת ממליצה למנהל רישוי להקפיד על קבלת המסמכים הנדרשים ובמיוחד לאמור בתקנות רישוי עסקים (תנאים תברואתיים לעסקים לייצור מזון) ולהעבירם לבדיקתו ואישורו של מהנדס המועצה או לחילופין, להעבירם עם הגשת הבקשה לוועדת תכנון ובניה.

ג. עסקי המזון – מהדוח שהוגש על ידי מנהל רישוי עסקים עולה כי באבו גוש פועלים 48 עסקי מזון המשרתים את התושבים והתיירים המגיעים ליישוב. מתוך 48 העסקים ישנם 13 עסקים הפועלים ללא רישיון עסק. חמישה מהם בתהליך חידוש, שישה ממתנינים לאישור משרד הבריאות, אחד ממתין להחלטת התובע העירוני אם להגיש נגדו כתב אישום ואחד נמצא לפני דיון בבית משפט. בסעיף 9 לפקודת בריאות הציבור (מזון) [נוסח חדש], התשמ"ג – 1983 נקבע: - "חובת רשות מקומית – רשות מקומית תורה לפקידיה ליטול דוגמאות מפעם לפעם לפי הצורך, כדי להבטיח מכירת מזון אמיתי". בסעיף 1 (הגדרות) לאותה פקודה בהתייחס למפקח נקבע בין היתר – "תברואן או מפקח של רשות מקומית שמועצתה הסמיכה אותו לגבי חצרים שבתחומה". תברואן המועצה ווטרינר אינם נוהגים לבצע דגימות מזון. הביקורת העירה על כך לפני כשנה ובעקבות זאת נערכה ישיבה בה השתתפו ראש המועצה, מנכ"ל המועצה, היועץ המשפטי, ווטרינר המועצה, מנהל רישוי עסקים והמבקר.

בישיבה זו שהתקיימה ב – 6.1.2016 הוחלט לקיים את הוראות החוק ולבצע מעת לעת דגימות מזון בעסקים הרלוונטיים. **החלטה זו לא מומשה! הביקורת ממליצה לבצע לאלתר דגימות מזון ולקבוע נוהל עבודה מסודר לעניין זה.**

4.5.2 ממצאים נוספים שעלו מהתיקים שנבדקו -

תיק נבדק 1 – תחום העיסוק : אפיה. בעל העסק קיבל רישיון עסק בה בשעה שנדרש להמציא אישור מגורם מקצועי על תקינות מכונת הרמה. התקבל אישור של חשמלאי שהמתקן פועל חלקית ולמרות זאת, ניתן לעסק רישיון כאמור לעיל. נציין כי בעסק אחר הפועל באותו תחום בישוב נהרג עובד כתוצאה מאי תקינות של מתקן ההרמה. **הביקורת סבורה שעל מנהל הרישוי להקפיד ולקבל אישורים מתאימים.** לטענת מנהל הרישוי הוא לא היה מחויב לדרוש את אישור תקינות מכונת ההרמה והוא עשה כן בכדי לדקדק עוד יותר. הביקורת סבורה שהדרישה אכן הייתה במקום במיוחד לאור העובדה שכבר קרה אסון עקב אי תקינות המכונה אך בשעה שדרש אישור כזה, היה עליו להקפיד שהאישור מצביע על תקינות מלאה של המכשיר. לאור הביקורת דרש מנהל רישוי עסקים לקבל אישור חדש ואכן התקבל אישור המראה על תקינות מלאה של מכשיר ההרמה. נציין כי כאשר התבקש ראש המועצה לחתום על חידוש רישיון העסק, לא הובא לידיעתו כי אין אישור על תקינות מלאה של מכונת ההרמה.

תיק נבדק מס. 2 – מגיש הבקשה שילם את האגרה ב – 26.9.17. באותו תאריך שלחה הפניית בקשה לקבלת אישור כבאות במסלול תצהיר .

- אין עדיין אישור.

ב – 1.10.17 נשלחה בקשה למשטרה לאישור מתן רישיון עסק. – אין עדיין אישור. התקבל אישור זמני ממהנדס הועדה לתכנון ובניה בתוקף עד 1.5.18. על אף האמור לעיל, מנהל רישוי עסקים כתב לעצמו ואישר שניתן אישור רישיון עסק זמני.

תיק נבדק מס. 3 – ב – 28.10.15 הוציא משרד הבריאות חוות דעת עם החלטה להיתר זמני עד 31.10.16. מאחר וההיתר ניתן עם הגבלת זמן הוציא מנהל רישוי עסקים לראש המועצה מכתב בו נכתב כי עפ"י חוק לא ניתן להוציא רישיון עסק לשלוש שנים אך לבקשת ראש

המועצה הוצא רישיון עסק לשלוש שנים למרות ההיתר המוגבל של משרד הבריאות ולמרות שלעסק אין שימשו חורג. **לדעת הביקורת ראש המועצה פעל שלא בסמכותו בהוצאת רישיון עסק זה.**

תיק נבדק מס. 4 – בבית עסק זה למרות מכתבו של מנהל רישוי עסקים לראש המועצה כי לא ניתן להוציא רישיון עסק קבוע עקב אי מתן אישור שימוש חורג על ידי הועדה לתכנון ובניה, הוציא ראש המועצה רישיון תקופתי לחמש שנים. נוסף ונציין כי חוות הדעת שניתנה על מצב מבנה בית העסק ניתנה ואושרה על ידי מי שלא הוסמך לכך והיא לא הייתה בתוקף בעת הבדיקה. גם במקרה זה **לדעת הביקורת, ראש המועצה פעל ללא סמכות.**

תיק נבדק מס. 5 - בדוח הביקורת לשנת 2016 ציינה הביקורת את המקרה בו פועל קיוסק בבית הספר המקיף וזאת מבלי שעמד בדרישות המכרז ומבלי שיש לו רישיון עסק. הסכם ההתקשרות בין המועצה ובעל הקיוסק הסתיים ביוני 2017 מבלי שהמועצה הצליחה לאכוף את קיום ההסכם. בעל הקיוסק הגדיל לעשות במהלך שנת 2017 ובנה פרגולה קבועה שמחוברת לקיוסק וזאת ללא קבלת אישור מהמועצה (המשכירה) ומוועדת הראל. ב – 14.9.17 ערך התברואן ביקורת במקום העסק ומצא שבעל הקיוסק מפעיל טוסטר וזאת בניגוד גמור להוראות. בנוסף, משרד הבריאות ערך ביקורת במקום ופסל את מתן רישיון העסק עקב אי עמידה בתנאים המתחייבים. בעל הקיוסק נדרש מספר רב של פעמים ובכלל זה בישיבה אצל ראש המועצה לעמוד לאלתר בתנאי ההסכם ולהשלים את החסר. דהיינו – להוסיף את המועצה כמוטבים בפוליסה, לדאוג לקבלת אישור משרד הבריאות, לדאוג לקבלת אישור ועדת תכנון ובניה על בניית הפרגולה ולא להשתמש בטוסטר. במכתב של הביקורת אל ראש המועצה, מכתב מ 23.10.17 נתבקש ראש המועצה להגיב מדוע המועצה מאפשרת לבעל הקיוסק להמשיך להפעיל את הקיוסק וזאת למרות אי עמידתו בתנאי ההסכם ובתנאי רישוי עסקים. בתשובה לשאלה ענה ראש המועצה כי מחלקת רישוי עסקים צריכה לפעול בכיוון של תמיכה וסיוע למפעיל המזנון מאחר והדבר חיוני

ומונע מהתלמידים לצאת מחוץ לכותלי בית הספר ובכך מפחית סיכונים בטיחותיים רציניים לתלמידים. עוד ציין ראש המועצה כי המזנון נייד ואינו מפריע לשום דבר ומשרת את התלמידים לשביעות רצונם של המנהלים והמורים. **לדעת הביקורת, על אף הצרכים לקיומו של קיוסק בתוך בית הספר, אין לאפשר הפעלה של קיוסק מבלי שעמד השוכר בתנאי ההסכם ומבלי שיהיה לשוכר רישיון עסק כחוק.** נציין כי הבטחותיו של בעל הקיוסק להסדיר את הדברים לא התקיימו. ב – 7.1.18, התקיימה ישיבה נוספת אתו תוך שימת דגש שזאת התראה אחרונה לפני תביעה משפטית. נציין שגם לאחר שהובהרו הדברים לבעל הקיוסק, לא נעשה דבר.

בהתייחס לתיקים מס. 3 ו- 4 התבקש ראש המועצה להגיב למתן רישיונות עסק תקופתיים כאמור לעיל. תשובת ראש המועצה שמדיניות המועצה הינה לעודד עסקים והעסקת מובטלים מבני הישוב. כמו כן, לעניין שני העסקים אלה, הם פועלים בשטח יותר משלושים שנה ללא תקלות והם הוקמו בהיתר בניה מוועדות הבניה והתכנון של מ.א. מטה יהודה. עוד טען ראש המועצה כי רישיון העסק שהונפק להם הינו זמני ומוגבל למספר שנים בלבד וכי לא יעלה על הדעת שעסקים ותיקים כאלה יקבלו רישיון לשנה אחת בלבד כל עוד הם עומדים בתנאים העיקריים של משרד הבריאות וכיבוי אש ובתנאי שיש להם שימוש חורג מוועדת התכנון והבניה. הביקורת מציינת כי רישיון הניתן לבית עסק למשך מספר שנים הוא רישיון קבוע ולא זמני ולעסקים אלו אין אישור מוועדת התכנון והבניה ואישור כזה גם אם ניתן בזמנו על ידי וועדת התכנון והבניה של מ.א. מטה יהודה, הוא אינו תקף. אישור שימוש חורג מוגבל בזמן והוא ניתן כדי להסדיר בפרק זמן זה את ההיתר הקבוע. לפי כך, לא ניתן לתת רישיון עסק למי שאין לו אישור לשימוש חורג וראש המועצה אינו רשאי לתת רישיון עסק תקופתי.

תיק נבדק מס. 6 – מדובר בעסק בעל רמת סיכון בריאותי גבוה. דוח ביקורת תברואתי שערך תברואן המועצה - ביקורת המשך של משרד הבריאות נמצא לקוי מיסודו. בדוח אין כל אזכור של מה שנבדק ותוצאות הבדיקה ולמעשה לא ניתן להבין ממנו דבר. הביקורת ציינה זאת בפני התברואן והובטח שהליקוי יתוקן. בנוסף, לעסק אין אישור קונסטרוקטור ותוכנית העסק שלא עפ"י הדרישות. (כאמור בליקויים הכללים שצוינו לעיל). זאת ועוד. **על אף העובדה שמהנדס ועדת הראל התנגד למתן רישיון עסק/היתר זמני, ניתן רישיון עסק זמני.** יצוין כי ראש המועצה החתום כראש רשות רישוי עסקים כלל לא ידע על התנגדות וועדת הראל למתן הרישיון.

תיק נבדק מס. 7 – גם בעסק זה אין אישור קונסטרוקטור, **ועדת הראל התנגדה למתן רישיון עסק ובכל זאת רישיון העסק ניתן.**

תיק נבדק מס. 8 – לאור פניית מנהל רישוי עסקים להרשות הארצית לכיבוי והצלה להלן כיבוי אש), למתן אישור עבור שני עסקים המצויים באותו מתחם, ובעקבות ביקורת שנערכה ע"י כיבוי אש ב – 13.4.16, הוציא כיבוי אש אישור זמני בתוקף עד 29.4.16 בכפוף לתנאים ושינויים מסוימים שיש לבצע במבנה. על סמך אישור זה, חתם ראש המועצה על חידוש רישיון עסק אך במקום להגבילו לתקופת האישור הזמני של כיבוי אש, הרישיון ניתן לחמש שנים והוא בתוקף עד 31.12.2020. יצוין כי ברישיון מצוין כתנאים מיוחדים שהרישיון מותנה בחידוש אישור כיבוי אש שנתי, משרד הבריאות ושאר גורמי אישור אחרים. ב – 31.3.16 פנה מנהל רישוי עסקים במכתב לבעל המבנה, (ולא לשוכרים שהם בעלי העסקים), וציין כי אישור כיבוי אש עומד לפוג ובמידה ולא יעמוד בתנאי החידוש והאישור לא יחודש, יתבטלו **לא לתר** רישיונות העסק שהונפק לעסקים הפועלים שם ואם הנושא לא ייפתר בהקדם, לא תיוותר לרשות המקומית אפשרות אחרת מלבד ביטולו של רישיון העסק

ואכיפה משפטית בשל כך. בעקבות הביקורת, הוציא מנהל רישוי עסקים ב – 1.1.18 הודעת מערכת לבעלי העסקים כי עליהם לחדש את אישור כיבוי אש, וללא אישור עדכני, עלול להתחיל הליך ביטול רישיון העסק הווה אומר גם לאחר שנה ותשעה חודשים שיצאה הודעה ממנהל רישוי עסקים שרישיון העסק יתבטל **לא לתור**, לא נעשה דבר מבחינת אכיפה. ב – 14.1.18 הוציא מנהל רישוי עסקים מכתב לבעלי העסקים, (בנוסח זהה למכתב שהוצא ב – 31.3.16 לבעל המבנה). נכון ל – 21.1.18 לא נעשו פעולות אכיפה ולא בוטל רישיון העסק.

הביקורת סבורה שהיות והיה ידוע למנהל רישוי העסקים מגבלת תקופת האישור של כיבוי אש והתנאים הנלווים לאישור זה, היה עליו ליידע על כל בכתב את ראש המועצה ולהמליץ להגביל את מתן הרישיון עד ל – 29.4.16 ולא לאפשר מתן רישיון עסק עד 31.12.2020 ובכך ממילא רישיון העסק היה לא בתוקף ולא היה צורך להוציא מכתבי התרעה שאין להם "שיניים", בפעולות אכיפה. הערת מנהל רישוי עסקים היא שממילא ברישיון עצמו מצוין באותיות הקטנות כי הרישיון מותנה בחידוש אישור כיבוי אש, לדעת הביקורת התניה זו אינה מספקת ואין להסתמך עליה. הראייה, העסק ממשיך לפעול ללא רישיון כבר מעל שנה ותשעה חודשים ומנהל רישוי עסקים לא עשה דבר פרט להוצאת עוד מכתב הזהרה. זאת ועוד, הביקורת מציינת כי בדוח מבקר המדינה לשנת 2013, ציין מבקר המדינה לגבי אותם עסקים כדלקמן:

"מבקר המדינה העיר למועצה על כי נתנה... רישיון עסק לשש שנים, (לשנים 2004-2010) אף שהדבר מנוגד לנקבע בתקנות ואף שלא נמצאו בתיק העסק אישורים של הגופים השונים לכך. עוד העיר מבקר המדינה למועצה שלא השתמשה בסמכויות שניתנו לה ולא אכפה על בעל העסק את החוק, זאת למרות התנגדותה של רשות הכבאות לפעילותו. זאת ועוד, גם משתם תוקף הרישיון המשיך העסק לפעול ולא ננקטו נגדו הליכים. כמו

כן, משהוגשה בקשה לרישיון התעלמה המועצה מהתנגדויות המשטרה ורשות הכבאות. התנגדויות המשטרה והכבאות הן המלצות שחלה חובה על רשות הרישוי לקיימן.
משרד מבקר המדינה רואה בחומרה את התעלמות המועצה מהתנגדויות אלה".

לפי סוג הפעילות של העסק, עסק זה אמור לקבל אישורים גם ממשרד הבריאות ומהמשטרה. אישור עדכני מהמשטרה לא נמצא בתיק. המסקנה העולה מהאמור לעיל, שעל אף הביקורת החמורה של משרד מבקר לדעת הביקורת לא הופקו הלקחים המתחייבים. יחד עם זאת, לאור הביקורת שנערכה, פנה מנהל רישוי עסקים לכיבוי אש בבקשה לבדוק שוב האם בעל העסק עמד בהתחייבותו בפעולות שהיה עליו עוד בשנת 2016 לבצע במבנה? מאחר ובפועל הפעולות הנדרשות הן בתוך 30 ימים, ינקטו הליכים מינהליים שמשמעותם הפסקה או הגבלה של הפעילות במקום העסק.

תיק נבדק מס. 9 – בתיק זה תאריך הבקשה שמנהל רישוי עסקים הגיש לוועדת התכנון ובניה היה 10.8.2016 בעוד שהאגרה בגין רישיון עסק שולמה רק ב – 16.1.2017 תשובת מהנדס הוועדה שניתנה ב – 17.8.2016 הייתה כי ניתן לתת רישיון עסק לחצי שנה בלבד, דהיינו עד ה – 16.2.17 וזאת מאחר ועבר זמן ההסדרה ומאחר וחדר הקירור בחוץ נבנה ללא היתר. מנהל רישוי עסקים קיבל מבעל העסק מכתב החתום ע"י הנדסאי בניין המציין כי המבנה ניתן לשימוש לייעודו. מנהל רישוי עסקים לא בדק האם הנדסאי הבניין מוסמך לחתום כקונסטרוקטור והסתמך על מכתב זה ועל המכתב הגורף כאמור של ראש המועצה בדבר מתן רישיון עסק לעסקים שהסדירו את כל האישורים פרט לאישור של ועדת התכנון ובניה וביקש מראש המועצה שיחתום על רישיון העסק. מנהל רישוי עסקים בעשותו זאת לא יידע את ראש המועצה כי

וועדת התכנון והבניה הגבילה את מתן רישיון העסק לחצי שנה.
רישיון העסק ניתן ב – 2.11.17 לשנה בעוד שתוקפו אמור היה
לפוג ב 16.2.18 כאמור לעיל. לביקורת לא ברורה כלל התנהלותו
של מנהל רישוי עסקים. – אם ממילא הוא אינו מתחשב בתשובת
מהנדס ועדת התכנון ובניה (מה שאמור היה לעשות) לשם מה
הוא פונה לוועדה לקבל אישור? שוב מדובר בדוגמא נוספת בה פעל
מנהל רישוי עסקים בניגוד להודעת ועדת התכנון ובניה שהיא
הקובעת ומכתבו של ראש המועצה אינו יכול לעקוף את החלטת
מהנדס הוועדה.

תיקים נבדקים מס. 10-20 צו הרשויות המקומיות מגדיר לפי סוגי תחום העיסוק באלו
עסקים נדרש גם אישור של המשרד להגנת הסביבה לצורך
קבלת רישיון העסק ישנם 27 עסקים שלפי הסיווג העסקי
שלהם, נדרש בהם אישור של המשרד לאיכות הסביבה.
הביקורת בדקה אחד עשר עסקים כאלו.
ממצאי הבדיקה הראו כי לכל הנבדקים נמצאו אישורים
מתאימים מהמשרד לאיכות הסביבה. יחד עם זאת לשני עסקים
האישור של משרד הבריאות היה "אישור בתנאים" – דהיינו
בתנאי שימולאו תנאים כאלו ואחרים. מנהל רישוי עסקים נוהג
במקרה כזה להוציא מכתב לתברואן המועצה בבקשה לבדוק
אם התקיימו התנאים הנדרשים על פי דרישות משרד הבריאות
אך מתוך דוח התברואן כלל לא ניתן לדעת האם הוא התייחס
לנשוא הבדיקה והאם נושאים אלו נבדקו ואם כן האם הם
תקינים?. עוד נציין כי התברואן כלל לא מציין בדוח הביקורת
מה נבדק על ידו ומה לא כמתחייב על פי ההוראות. הערה זו
נמסרה לתברואן והוא הבטיח לתקן זאת. נוסף ונציין כי מנהל
רישוי עסקים, כאשר הוא מקבל את דוח התברואן, עליו לוודא
שהתנאים התברואתיים הנדרשים על פי דוח משרד הבריאות

בכדי לאשר את רישוי העסק אכן התקיימו ולא לקבל מסמך שכאמור אינו מתייחס לתנאים הנדרשים ועל סמך זה לאשר את הרישוי.

תיק נבדק מספר 21 יצוין כי תיק זה חריג ביסודו. לאור העובדה שהעסק נבנה על שטח חקלאי וכמובן ללא היתר, הועדה לתכנון ובניה החליטה להגיש נגד הבעלים כתב אישום בגין ביצוע עבודות ושימוש במקרקעין ללא היתר. העניין נדון בבית המשפט ובפסק הדין נקבע כי פרט לקנסות שהוטלו על הבעלים, הוחלט על הריסת המבנה או התאמתו למצב תכנוני ככל שיתקבל היתר בניה תוך פירוט השטחים הרלוונטיים הדורשים התאמה תכנונית. פסק הדין ניתן ב – 10.6.2014 פסק הדין בכל הקשור להריסת המבנה או לחילופין לביצוע ההתאמות התכנוניות לא בוצע. בחודש אוקטובר 2017, ביקשו הבעלים לחדש את רישיון העסק שלהם. תשובת מהנדס הועדה לעניין הבקשה הייתה שגזר הדין בתוקף, תקופת הארכה שניתנה בגזר הדין הסתיימה, לא הוגשה תכנית חדשה ויעוד השטח עליו נמצא העסק הוא יעוד חקלאי. לפי כך, הועדה דוחה את אישורה למתן רישיון עסק. הביקורת תוהה מדוע הועדה לתכנון ובניה שהגישה את כתב התביעה כנגד הבעלים ולאחר שקיבלה את פס"ד, לא פעלה למימוש במשך תקופה כל כך ארוכה. לאור האמור לעיל, אין מנוס מהגשת כתב אישום בשם המועצה.

4.5.2 ממצאים שעלו משאלוני הביקורת שהוצגו למנהל מחלקת רישוי

הוכנו שני שאלוני ביקורת אשר התבססו על ממצאי דוח הביקורת הפנימית לשנת 2012, דוח מבקר המדינה לשנת 2013 שעסק בביקורת רישוי עסקים באבו גוש ועל בדיקת תהליכי עבודה ומיידעים באם קיימים אצל מקבלי ההחלטות. שאלוני הביקורת ותשובות המבוקר מצורפים כנספחים לפרק ביקורת זה.

הביקורת תמצתה ברשימה את הנושאים שנבדקו והמימצאים כפי המוצגים להלן :-

1. תכנית עבודה בהתייחס לעסקים הנבדקים ותדירות בדיקתם – כחלק מעבודת מחלקת רישוי עסקים, יש לבצע מטלות הקשורות לפיקוח על העסקים במהלך הפעילות השוטפת שלהם. פיקוח זה אמור להיעשות על ידי תברואן המועצה, וטרינר וכן ע"י פקח מטעם המועצה. מאחר ומנהל רישוי עסקים מועסק ב – 50% משרה בתפקיד מנהל רישוי וב – 50% משרה בתפקיד פקח, הרי שהפיקוח השוטף על העסקים שמטרתו לבדוק שהם עומדים במהלך כל השנה בתנאי הרישוי השונים. פיקוח זה הוא בנוסף לפיקוח הנעשה על ידי גורמים כגון: משרד הבריאות, רשות הכיבוי וההצלה וכו'. נציין כי מבקר המדינה בדוח הביקורת לשנת 2013 ציין מפורשות שחייבת להיות תכנית עבודה סדורה, דוחות ביקורת ומעקב אחר תיקון ליקויים. מנהל רישוי עסקים הציג בנספח 1 לתשובותיו לשאלון מס. 1 תכנית עבודה של תברואן המועצה. מחמת חוק צנעת הפרט לא הוצגה טבלת תכנית עבודה המפרטת את שמות העסקים הנבדקים. נציין כי העסקים נבדקים על ידי התברואן אחת לרבעון. לא הוצגה תכנית עבודת הפיקוח כאמור לעיל והסיבה היא שאין תכנית כזו ולא נעשה פיקוח בפועל. הסיבה לכך היא שלדעת מנהל רישוי עסקים הגורמים המאשרים כגון משרד הבריאות, משטרה, כיבוי אש הם אלו שאמורים לעשות את הפיקוח לפני חידוש הרישיון ולדעתו החוק אינו מחייב אותו לעשות את הביקורות במסגרת הפיקוח. הביקורת חולקת נמרצות על קביעה זו גם מכוח החוק ותקנות רישוי עסקים ונציין שמבקר המדינה התייחס מפורשות לסוגיה זו בדוח הביקורת אך מימצא זה לא תוקן. הביקורת סבורה שעל מנהל רישוי עסקים לבצע ביקורות על פי תכנית עבודה מסודרת לתעד את מועדי הביקורות ותוצאותיהן ולערוך מעקב אחר תיקון הליקויים.

2. דוח מצב העסקים טעוני רישוי – מהדוח שהתקבל ממנהל רישוי עסקים המסומן כנספח מס. 2 ניתן ללמוד כי ישנם 96 עסקים טעוני רישוי ומתוכם ישנם 75 עסקים בעלי רישיון המהווים 78.12% מכלל העסקים. מרבית

מהעסקים בעלי רישיון העסק (56 עסקים המהווים %74.6 מהעסקים בעלי רישיון עסק) הם בעלי רישיון זמני וזאת מאחר ולדברי מנהל רישוי עסקים רובם מאופיינים כעסקים שטרם נפתרה לגביהם בעיית העמידה בחוק התכנון והבניה כפי שתואר בפרק הקודם. זהו אחוז גבוה ביותר ובעקבות הפגישה שנערכה עם אנשי הועדה לתכנון ובניה יש לעשות פילוח נוסף של עסקים אלה ולבדוק באלו עסקים קיימת היתכנות תכנונית ובאלו לא?. באותם עסקים שקיימת היתכנות תכנונית, יש להניע את העסקים להשלים את הנדרש מהם מהועדה לתכנון ובניה כדי שיוכלו לקבל רישיון מתחדש שהרי לא ניתן לתת לעד רישיון זמני. הביקורת ביקשה לבדוק כמה עסקים כלל לא הגישו בקשה לקבלת רישיון ואילו פעולות אכיפה ננקטו כלפי עסקים ללא רישיון? בתשובתו של מנהל רישוי עסקים הייתה התייחסות לתהליך פעולות אכיפה אך לא **הייתה התייחסות ספציפית לפעולות שננקטו כלפי כל אותם 21 עסקים הפועלים ללא רישיון.**

3. דוח פילוח עסקים לפי קבוצות עיסוק – נספח מס. 3 מציג את התפלגות העסקים לפי קבוצות עיסוק. מהנתונים המצויים בדוח ניתן לראות מתוך 21 עסקים המוגדרים כעסקים ללא רישיון תקף, ישנם 20 עסקים הנמצאים בתהליכי רישוי. הביקורת ביקשה לדעת כמה זמן נמצא כל אחד מעסקים אלו בתהליכי אישור ומה מעכב עסקים אלו מלקבל רישיון עסק? הביקורת לא קיבלה מענה לשאלה זו.

4. בדיקת הצלבת נתוני עסקים טעוני רישוי הנמצאים במחלקת רישוי עסקים עם אלו המצויים במחלקת הגבייה. – מיידעים רבים מתקבלים ברשות במחלקות השונות. חלקם קשורים לאותה מחלקה בלבד וחלקם קשורים גם למחלקות אחרות. במקרה של רישוי עסקים, מידע על עסקים הפועלים בישוב מתקבל גם במחלקת הגבייה במסגרת סקר נכסים ועסקים הנדרשים לשלם ארנונה לעסקים. מבקר המדינה בדוח הביקורת על רישוי עסקים לשנת 2013 העיר למחלקה שעליה להשתמש במידע העומד לרשות המועצה, על מנת

לאתר עסקים הפועלים בתחום השיפוט שלה. כמו כן, על המועצה לקבוע כללים להעברת מידע בין יחידותיה בנוגע לעסקים טעוני רישוי ולבצע השוואה והתאמה של המידע המצוי ברשותה בעניין זה. רק לאחרונה מחלקת רישוי עסקים החלה לעבוד עם בית התוכנה שאתו עובדת מחלקת הגביה אך בעת עריכת הביקורת עדיין לא ניתן היה לבצע הצלבה של הנתונים.

5. הצבת יעדים, בדיקת עמידה/אי עמידה ביעדים והסיבות לכך. בעת הכנת

תכנית עבודה שנתית, מנהל המחלקה אמור להציב יעדים להשגה בכל שנה ושנה. מנהל מחלקת רישוי עסקים התבקש להציג את היעד שהציב לשנת 2017, היעד שהושג ובמידה והיעד לא הושג, לנתח את הסיבות לכך. ניתן לראות מתשובתו של מנהל המחלקה כי, (לאחר הבהרה שהתקבלה בגין סוגיה זו), הוא הציב יעד של 100% לגבי אותם עסקים שאין לגביהם בעיה לקבלת רישיון בהיבט של ועדת תכנון ובניה. לטענתו יעד זה לא הושג עקב פרק הזמן הארוך שלוקח לחדש רישיון זמני שהסתיים ולכשתיפתר בעיית הרישוי בהיבט ההנדסי וניתן יהיה לתת רישיון לתקופה העולה על שנה (בהתאם לסוג העיסוק), פרקי הזמן יהיו ארוכים יותר וכך ניתן יהיה לעמוד ביעד. הביקורת מציינת כי הצבת היעד הוא בכפוף לאילוצים שתוארו לעיל ואותם יש לבחון האם הושג או לא ומה הסיבה במידה ולא הושג?

6. שיתוף פעולה והעברת מידע בין מחלקת התברואה לרישוי עסקים – כפי

שצינו בסעיף 4 לעיל, למידע המצוי במחלקות המועצה השונות יש ערך רב ביותר ושיתופי מידע בין המחלקות הוא חיוני ביותר. לדברי מנהל רישוי עסקים, לא קיים שיתוף פעולה בין מחלקת רישוי עסקים למחלקת תברואה. הביקורת ממליצה ששני מנהלי המחלקות יבחנו כיצד ניתן ליצור שיתופי פעולה וניצול המיידעים בצורה אופטימלית.

7. דוחות רבעוניים לצרכי בקרה וקבלת החלטות על דרכי פעולה – נתוני

ביצוע נועדו לצרכי בקרה והתייעלות. המצב כיום הוא שאחת לשנה המערכת מפיקה דיווח למשרד הפנים ובשנתיים האחרונות מנהלת המחוז של משרד הפנים יוזמת פגישה עם נציגי המועצה בכדי לדון בנושאים שונים ובכלל זה

גם נושא רישוי עסקים. הביקורת ממליצה שאחת לרבעון מנהל הרישוי ינפיק דוחות ביצוע לצוות שיכלול את ראש המועצה, מנכ"ל המועצה, היועץ המשפטי, התובע העירוני, מהנדס המועצה או מי מטעמו ומנהל מחלקת הרישוי. הצוות יבחן נתונים אלה וינחה את מנהל מחלקת הרישוי על דרכי פעולה שיביאו לשיפור במספר העסקים בעלי רישיון עסק. ובבקרה והפיקוח השוטף במהלך השוטף של השנה. לאור הערת מבקר המדינה בדוח הביקורת לשנת 2013 שמהנדס המועצה אינו גורם רישוי, מהנדס המועצה אינו מעורב בהליך רישוי העסק בהיבט של תכנון ובניה, הביקורת סבורה שעל מהנדס המועצה לתת את דעתו בכל הקשור לבדיקת היתכנות תכנונית לפני העברת הבקשה לאישור ועדת תכנון ובניה וזאת בכדי לדעת כיצד יש לטפל בבקשה.?

8. עסקים בתהליך רישוי של מעל שנה – מהנתונים שהתקבלו, נראה כי ישנו עסק אחד (קיוסק בביה"ס המקיף) אשר נמצא כבר מעל שנה בתהליך רישוי. נציין כי דוח הביקורת לשנת 2016 הביקורת עסקה בנושא זה בהרחבה והביקורת מציינת כי המזנון ממשיך לפעול בשטח מבלי שהשלים המסמכים הדרושים כגון: פוליסת ביטוח שהמועצה מופיעה בו כמוטב נוסף, ערבות בנקאית, אישור מוועדת הראל המאשר את הימצאות הקיוסק הנייד והפרגולה בחצר בית הספר, אסמכתא המעידה על זכויות מוכחות בקיוסק הנייד וכן אישור משרד הבריאות המעיד כי הקיוסק עונה לסטנדרטים הנדרשים בהיבטים הבריאותיים. כל אלו, לא מאפשרים מתן רישיון לבעל הקיוסק והוא ממשיך להפעיל את הקיוסק מבלי שעמד בתנאי ההסכם וללא רישיון עסק כמתחייב בחוק. המועצה מצידה עשתה מעל ומעבר בניסיון להניע את בעל הקיוסק להשלמת המסמכים הדרושים ולהסדרת רישיון העסק אך בעל העסק אינו עושה את מה שנדרש לעשות. לדעת הביקורת, אין מנוס מלהגיש תביעה כנגד בעל הקיוסק ולהורות לו לפנות מיידית את המקום.

9. שיתוף פעולה עם התובע העירוני – לאחר שמנהל הרישוי מיצה את

התהליכים הבאים :-

א. שליחת מכתב ניהול עסק ללא רישיון ומתן זמן הסדרה.
ב. שליחת מכתב התראה טרם נקיטת הליכים משפטיים.
ג. שליחת מכתב הזמנה לשימוע טרם שלילת רישיון ו/או הגשת כתב אישום.
התיק מועבר לטיפולו של התובע העירוני שמטפל בפתיחת תיק והכנה והגשת כתבי אישום. מנתוני מנהל הרישוי עולה כי בשנת 2017 הוגשו שלושה כתבי אישום. הביקורת ביקשה לבדוק האם קיים נוהל עבודה ולוחות זמנים בכל הקשור למסירת תיקים לטיפולו של התובע העירוני. לא קיים נוהל כזה בנמצא. אומנם מספר התיקים הנמסרים לטיפולו של התובע העירוני אינו רב אך נדרש שיהיה נוהל מסודר לעניין זה.

לעניין התובע העירוני, ההסמכה לשמש כתובע עירוני ניתנת על ידי היועץ המשפטי לממשלה וזאת בנוסף להסכם העסקה הנחתם בינו לבין המועצה. ההסכם עם התובע העירוני נחתם ב – 31 בדצמבר 2014 והוא בתוקף כל עוד ההסמכה מטעם היועץ המשפטי לממשלה בתוקף. ב – 3 בדצמבר 2013 פנה משרד התובע העירוני ליועץ המשפטי לממשלה בבקשה לאשר את הארכת תוקף הסכם אכיפת דיני התכנון והבניה שהסתיים ב – 31.12.2013 ואמור היה להיות מוארך עד 31.12.2014. לא נמצא בתיק ההסכמים עם התובע העירוני מסמך מטעם משרד המשפטים המאשר את הארכת ההסכם עד 31.12.2014 ולא מסמך בקשה (ולאחר מכן אישור) להארכת ההסכם עד סוף שנת 2017 או מעבר לכך. לאחר בירור הנושא הסתבר שכתב ההסמכה שיש לתובע העירוני הוא תקף עד ל – 31.1.18 והתובע העירוני הגיש בקשה להארכת כתב ההסמכה לשנה נוספת. הביקורת סבורה שעל המועצה להקפיד שיהיו ברשותה בתיק מסמכי ההתקשרות עם התובע העירוני כתב ההסמכה בתוקף.

12. וטרינר המועצה - עבודת וטרינר המועצה קשורה באופן ישיר לעבודת תברואן

הישוב ובאופן עקיף לעבודת מנהל רישוי עסקים. הביקורת התייחסה לנושא בדוח הביקורת הפנימית לשנת 2012 וממצאי הביקורת הצביעו על ליקויים בעבודת הווטרינר והביקורות הנדרשות בעסקים בכל הקשור למזון מן החי.

(ראה פרק 4.5.1 (ג)). בפועל, נקודות הממשק של הוטריר עם מנהל רישוי עסקים היו בכל אותם עסקים שנדרש בהם אישור וטריר לצורך רישוי העסק. הוה אומר אטליזים וחניות לממכר דגים. עד שנת 2016 היו שלושה אטליזים וחנות דגים אחת. ומשנת 2016 ישנם שני אטליזים וחנות דגים אחת. נציין כי קבלת שירותי הוטריר בישוב נעשה באמצעות מועצה אזורית מטה יהודה שהעסיקה את הוטריר כשכיר והמועצה שילמה למועצה אזורית מטה יהודה שווה ערך לשמינית משרה, דהיינו, עבור יום עבודה בשבוע. מאחר והמועצה לא דאגה לקיים את האמור בסעיף 9 לפקודת בריאות הציבור (מזון) [נוסח חדש], התשמ"ג – 1983 שם נקבע :- חובת רשות מקומית תורה לפקידיה ליטול דוגמאות מפעם לפעם לפי הצורך, כדי להבטיח מכירת מזון אמיתי", יזמה הביקורת ישיבה בה נכחו ראש המועצה, המנכ"ל, היועץ המשפטי, מנהל רישוי עסקים, התברואן והמבקר, ישיבה שהתקיימה ב – 6.1.2016, ישיבה בה הוחלט שהמועצה תקיים את הוראות החוק ומפעל לפעם תבצע ביקורות בבתי העסק בהם נמכר מזון מן החי, תיטול דוגמאות של מזון ותשלח לבדיקות מעבדה. הביקורת מציינת כי **חלפו שנתיים מאז קבלת ההחלטה, והמועצה לא ביצעה ולו ביקורת מדגמית אחת** ונציין גם שהמועצה לא הפנימה את ממצאי הביקורת ולא תיקנה את הליקוי כפי המופיע בדוח מבקר המדינה בעניין זה. לאור האמור לעיל ולאור העובדה שלשיטתו של הוטריר העסקים בהם טיפל הוטריר היו רובם ככולם רק שלושת העסקים כפי שצוינו לעיל, הרי שהיקף העבודה לבדיקת שלושה עסקים אינה אמורה להיות יום עבודה בשבוע. לא זאת אלא אף זאת, הוטריר אמור היה להגיש דוחות עם ממצאי הביקורת שערך. פרט לדוחות התברואן בהם ציין את המקרים בהם נכח גם הוטריר בביצוע הביקורת בעסקים הנ"ל, אין דוחות נוספים. הביקורת בדקה את דוחות ביקורת התברואן לשנת 2017 ומתברר על פי דוחות אלו שהוטריר ערך ביקורת יחד עם התברואן ב – 1.3.17, 6.7.17 ו – 23.11.17 **בלבד!**

הביקורת בדקה אלו אמצעי בקרה נקטה המועצה כאשר אישרה את תשלום החשבון עבור השתתפות המועצה בשכר הווטרינר?. הביקורת התייחסה לחשבונות המתייחסים לשנים 2016 ו- 2017 . בשנת 2016 התקבלו חשבונות בעלות כוללת של 52,665 ₪ המשקפת עלות חודשית של 4,389 ₪. בחשבון שהתייחס לתקופה 1-7/16 צורף תחשיב של עלות \ העובד לתקופה זו והנגזרת של 1/8 משרה. חשבון זה אושר על ידי תברואן המועצה. כשנשאל מה הוא אישר בחתימתו ואם ומתי הווטרינר עבד בתקופה הנ"ל?, הוא טען שהוא לא היה נוכח כל הזמן עם הווטרינר והוא לא יכול לדעת בוודאות אם עבד או לא. החשבון לתקופה 8-10/16 אושר על ידי מנהל רישוי עסקים. לחשבון לא צורף תחשיב עלויות שכר וכך גם לגבי החשבון לתקופה 11-12/16 שאושר אף הוא על ידי האחראי על התברואה. מנהל רישוי עסקים נשאל לגבי אישור החשבון על ידו ועל סמך מה הוא אישר את החשבון? זאת לאור העובדה שמבדיקה שערכה הביקורת עלה כי בחודשים 8-10/16 הווטרינר לא נדרש לאשר חידושי רישוין לאטליזים בישוב. נציין שמדובר בשני אטליזים בלבד! תשובת מנהל רישוי עסקים הייתה שלאור העובדה שהווטרינר מועסק דרך מועצה אזורית מטה יהודה על בסיס שנתי אז על סמך זה הוא אישר את החשבון והוא לא ידע כי מוטלת עליו האחריות כחלק מהבקרה הפנימית לוודא שהווטרינר, נותן השירות למועצה, אכן נתן את השירות בפועל בכל הקשור לרישוי עסקים. לגבי שנת 2017, העלות הכוללת הייתה 81,164 ₪ המשקפת עלות חודשית של 6,764 ש"ח. מדובר על גידול של 54.1% לעומת שנת 2016 הנובע מהפרשי שכר שניתנו לווטרינרים הוותיקים במגזר הציבורי הנקראים דור א'. **לדעת הביקורת עם קבלת החשבונות לתשלום**

בגין שנת 2017 ולאור התייקרות עלות שירותי הוטרניריה בישוב בשיעור כה חד, היה על המועצה לשקול בזמן אמת האם נכון וכדאי לה להמשיך בהסדר העסקה הקיים, האם קיימת קורלציה בין היקף העבודה הנדרש והיקף השירותים הניתנים בפועל והאם נכון יהיה להעסיק וטרינר אחר בעלות נמוכה יותר או לכל הפחות לקבל את היקף השירותים הנדרש.

בחשבון שהתייחס לתקופה 1-4/17 התבקש מנהל רישוי עסקים לבדוק ולאשר את החשבון אך אין כל אזכור בגוף החשבון לאישור/דחיית החשבון והחשבון נרשם במערכת הנהלת החשבונות. גם החשבון לתקופה 5-8/17 לא אושר על ידי גורם מקצועי קריא תברואן/מנהל רישוי עסקים ונרשם אף הוא במערכת. בעת ביצוע הביקורת התקבל החשבון לתקופה 9-12/17. חשבון זה נמסר לבדיקה ואישור מנהל רישוי עסקים וכאמור לעיל, פרט לביקורת אחת שעשה הוטרניר ב – 23.11.17, (לפי דוח תברואה), לא נראה על סמך מה ניתן היה לאשר את החשבון. יתרה מזו, החשבון אושר על ידי מנהל רישוי עסקים ב – 26.2.18 מועד בו ידע מנהל הרישוי כי אין באפשרותו לאשר חשבון של נותן שירותים, (קריא וטרינר) אם אינו יודע בוודאות שנותן השירות אכן מילא את תפקידו כראוי. נציין כי מאחר ולמועצה יש התחשבנות מול מועצה אזורית מטה יהודה גם לגבי נושאים אחרים בהם לדעת המועצה מועצה אזורית מטה יהודה חייבת לה כסף, החשבונות בגין שירותי הוטרניר נרשמים כקיצוז מיתרות החוב של מועצה אזורית מטה יהודה כלפי המועצה. יחד עם זאת הביקורת סבורה שהגורם המאשר צריך היה לוודא שהוטרניר עושה את עבודתו נאמנה, פועל על פי החלטות המועצה בכל הקשור לביצוע בדיקות מזון בעסקים הרלוונטיים, נותן בפועל את היקף המשרה הנדרש ורק על סמך זה מאשר את החשבון לתשלום. יצוין כי ב – 31.12.2017 הוטרניר

סיים את עבודתו במועצה אזורית מטה יהודה וממילא גם באבו גוש עקב פרישה לגמלאות, והמועצה יצאה במהלך חודש פברואר 2018 למכרז לקבלת שירותי וטרינר. לאור העובדה שלא הייתה היענות למכרז, המועצה ביקשה לבצע שיתופי פעולה עם רשויות סמוכות כגון: הר אדר או מבשרת אך משרד הפנים לא אישר זאת ודרש שהמועצה תצא למכרז בהיקף של 33%, היקף משרה שלכל הדעות אינו נחוץ. המועצה נמצאת בדיון ודברים עם משרד הפנים לעניין זה.

13. **עסק המשווק בלוני גז** – בעסקים בהם קיימת רמת סיכון גבוהה יותר, הגורמים הרגולטורים בעסקים אלו הם רבים יותר. כך למשל, עסקים העוסקים במכירת בלוני גז, נדרשים האישורים של משרד התמ"ת, המשרד להגנת הסביבה, הועדה המקומית לתכנון ובניה, רשות הכבאות ומינהל הגז. הביקורת בדקה עסק שקונה בלוני גז ממשווק רשמי ומוכר את הבלונים לתושבים. הדרישה מעסק כזה שבכל סוף יום עבודה, במידה ונשארו לבעל העסק בלוני גז מלאים שלא הספיק למכור אותם, אסור לו להשאיר בלוני גז אלו בחצר העסק או במשאית ועליו להחזיר את בלוני הגז למשווק הרשמי. הביקורת שאלה את מנהל רישוי עסקים האם הוא מבצע ביקורות בעסק זה כדי לוודא שהעסק מקיים את תנאי הבטיחות הנדרשים ואכן אינו מאחסן בסוף יום עבודה בלוני גז בחצר העסק או במשאית? מנהל הרישוי השיב בשלילה. עוד נשאל מנהל הרישוי האם יש לו מידע על כמות כמויות הגז שבעל העסק מאחסן ומשנע? וגם על כך הוא השיב בשלילה. הביקורת סבורה כי בעסקים בעלי רמת סיכון גבוהה (ולצערנו הרב קרו תאונות רבות כתוצאה מפיצוץ

לבדוק מעת לעת את כמויות בלוני הגז ולוודא שאכן בעל העסק משנע

למקום מבטחים את בלוני הגז המלאים.

14. התפלגות העסקים במועצה לפי רמות סיכון –

הביקורת ביקשה ממנהל רישוי עסקים לקבל דוח המציג את העסקים לפי רמות הסיכון שלהם וזאת לפי הטבלה הבאה:-

מס. העסקים	
שיעור העסקים	ללא אישור
מספר שיעורם מסך	מרשות הכבאות
ללא אישור כ"א	ללא אישור כ"א
דרגת הסיכון	העסקים
כל העסקים	לפי דרגת סיכון
לפי דרגת סיכון	לפי דרגת סיכון

הדוח לא התקבל בטענה שהנתונים אינם מצויים בידיו של המנהל והם מצויים

ברשות הכבאות. מנהל רישוי עסקים התבקש בשנית לקבל את הנתונים

מראשות הכבאות ולהציגם בפני המבקר אך הדבר לא נעשה.

הביקורת סבורה שנתונים אלו אמורים להיות בראש וראשונה בידי מנהל

רישוי עסקים כחלק מקביעת מדיניות הבקרה והאכיפה שעליו לבצע

בעסקים ובמיוחד בעסקים בעלי דרגות סיכון גבוה.

15. הזנה במועדוניות ובבית ספר הטכנולוגי – נושא ההזנה והפעלת מטבח

להכנת ארוחות צוין בדוח הביקורת לשנת 2016. נזכיר כי הפעלת הזנה **חייב**

לעמוד בכל הדרישות המחמירות של משרד הבריאות לצורך קבלת רישיון

יצרן ולעמוד בדרישות תקנות רישוי עסקים (תנאים תברואתיים לעסקים

לייצור מזון), התשל"ב – 1972 . תקנות אלו מפרטות את הדרישות בכל

הקשור למבנה והחצר של מקום יצור המזון, איורור ותאורה של המקום,

מתקני המים והביוב, ציוד וריהוט, אחסנת מזון ועיבודו, חדרי שירות הלבשה

ואוכל, אחסון מזון מוכן, הובלת מזון ועוד. בנוסף, נדרש למקום רישיון עסק כשהמקום עומד בכל התנאים הנדרשים על ידי כל הגורמים הרלוונטיים לפי העניין (כיבוי אש, מ. הבריאות וכו') וכמו כן חוזר נוסף הקיים בנושא זה הוא חוזר מנכ"ל של משרד החינוך חוזר 2.2-90 משנת תשע"א . סעיף 6 לחוזר זה המתייחס להפעלת מערכת הזנה במוסד החינוכי ומפרט את תפקיד הרשות המקומית וכיצד עליה לפעול . כמו כן, החוזר מפרט את הסטנדרטים התזונתיים לתפריט ארוחת צהריים, סטנדרטים של מרכיבי השמן בארוחה לפי גיל. מרכיבי תזונה לתפריט זה וסטנדרטים הנדרשים להגדרת מנות עשירות בחלבון. **הביקורת התריע וממשיכה להתריע כי למטבח המכין את הארוחות למועדוניות השיתופיות אין רישיון עסק והוא אינו עומד בסטנדרטים הנדרשים וכך גם לגבי האופן שבו משנעים את הארוחות למועדוניות.** שינוע האוכל גם הוא בניגוד להוראות משרד הבריאות. הביקורת הצביעה ומצביעה על הסיכון שהמועצה לוקחת על עצמה בכך שהיא ממשיכה להפעיל את המטבח ולשנע את המזון בתנאים לא תנאים העלולים לסכן את בריאות הילדים והארוחות המוגשות אינן על פי הנחיות משרד החינוך. נציג משרד הבריאות ערך ביקורת במטבח בו מכינים את הארוחות ובמכתב שנכתב למנהל מחלקת רישוי, מכתב מ – 14.12.2017 נכתב כי בביקורת שנערכה נמצא כי אין שום אפשרות להפעיל מפעל קייטרינג במקום, המטבח קטן מאוד, מטבח ביתי", אין בו היתכנות ואי אפשר להקים בו מפעל מזון. נציין כי עלתה אפשרות שהמטבח של בית הספר הטכנולוגי יותאם לצרכים הנדרשים בכדי לקבל רישיון יצרן אך טרם נעשה דבר בעניין. **הביקורת**

מציינת כי האפשרות של רכישת מזון מגורם חיצוני (קייטרינג) יכול לתת מענה לנושא ההזנה גם של המועדוניות וגם של בית הספר הטכנולוגי.

16. **נגישות בעסקים ובמוסדות ציבור – חוק שוויון הזדמנויות לאנשים עם מוגבלויות**, תשנ"ח – 1968 מתייחס בין היתר לנושא נגישות בעסקים ובמבני ציבור לאנשים עם מוגבלויות. בחוק קיים הבחן בין מבנים (מבני ציבור ומבנים בהם קיימים עסקים) שנבנו לפני 1.8.2009 לבין אלו שנבנו לאחר מכן והגדרת הנגישות שונה בשני המקרים. בפרק תקנות נגישות לעניין מקום ציבורי (תיקון מס. 9) תש"ע – 2010 סעיף 19ט (ג) לחוק, המועד בו חלה חובת נגישות במלואה לעניין אותה רשות ציבורית נקבע לא יאוחר מ-1.11.2021. לדברי האחראי על ההנגשה במועצה המצב כיום במבנים נמצאים המועצה ומוסדות חינוך הוא כלהלן:-

המבנים שאינם נגישים הם: מבנה המועצה, מחלקת הרווחה, מחלקת השירות הפסיכולוגי וכן מבנה המתנ"ס. המתנ"ס אמור להתחיל בתהליך הנגשה ולגבי המבנים האחרים, קיים צפי שעד 1.11.2021, כל מחלקות המועצה יעברו לבניין המועצה החדש שיהיה מונגש לבעלי מוגבלויות. יחד עם זאת ללא קשר למעבר העתידי למבנה החדש, למועצה יש אפשרות להנגיש חניה לנכים באזור החניה של המבנה הקיים, חניה כזאת טרם נעשתה.

בהתייחס למבני חינוך, בסעיף 19 (לד) לחוק נכתב :-

"בעלים של כל מוסד חינוך וגן ילדים יגיש בקשה להיתר בניה לביצוע הוראות הנגישות לפי סעיפים 19 (לג) וסעיף 19 (לד).."

יצוין כי סעיף 19 (לד) מתייחס לביצוע התאמות נגישות בכל הקשור להתקנת

מעלית נגישה, בניית תאי שירותים, הנגשת הכניסה למוסד החינוכי, אמצעי נגישות לאנשים עם מוגבלות בראיה ושמיעה, לרבות התקנת אמצעי עזר ושירותי עזר. המועצה ביצעה את עבודות הנגשת הכניסה לבית הספר היסודי הישן והנגשת השירותים אך לא דאגה לקבלת היתר בניה. הביקורת מדגישה כי על המועצה לבקש היתר בניה לגבי הנגשת המתנ"ס ולגבי אמצעי נגישות לאנשים עם מוגבלות בראיה ושמיעה – עבודות שאמורות להתחיל בקרוב. לגבי הנגשת בתי עסק. החוק חל החל מ – 22.6.2012 כאשר חובת הנגשת המבנים בהם פועלים העסקים היא מידית. עסק שגודלו פחות מ – 50 מ"ר, אינו חייב להנגיש את תאי השירותים. סעיף 19 (יג) לחוק מתייחס לפטור מסוים מביצוע התאמת הנגישות לעסקים שחלים עליהם אחד מאלה :-

1. התאמת הנגישות אינה ניתנת לביצוע מסיבות הנדסיות ומורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה אישר זאת.

2. התאמת הנגישות מטילה נטל כבד מדי בהתחשב בין השאר בכל אחד מאלה לפי העניין :-

- א. סוג השירות או המקום.
- ב. היקף הפעילות לרבות היקף האוכלוסייה הנדרשת לשירות או למקום.
- ג. טיב התאמת הנגישות ועלות התאמת הנגישות.
- ד. קיומם של מקורות מימון חיצוניים וממלכתיים לביצוע התאמת הנגישות.
- ה. קיומן של חלופות לאותו שירות או מקום הניתנות בידי אותו גורם, בקרבת מקום ושהן נגישות.
- ו. היקף מחזור ההכנסות או שיעור הרווח של מי שאחראי לביצוע ההתאמות הנגישות.

3. התאמת הנגישות פוגעת באופן מהותי באופיו המיוחד של המקום בשל ערכי היסטוריה, ארכיאולוגיה, אדריכלות או טבע.

4. התאמת הנגישות מחייבת שינוי יסודי במהותו של מקום ציבורי קיים או של שירות ציבורי. עסקים שלדעתם עומדים בתנאי הפטור צריכים להגיש בקשה לנציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות לקבלת הפטור מהנגשת העסק ולנמק את הבקשה.

עד למועד הביקורת מחלקת רישוי עסקים לא דאגה לאכוף את החוק ולא התנתה את אישור רישיון העסק בהנגשתו לאנשים עם מוגבלויות כמתחייב. תוך כדי עבודת הביקורת, פנה מנהל רישוי עסקים לבעלי העסקים בדרישה להנגיש את מקום העסק ועסק שלא יגיש או שלא ימציא פטור מהנציב, לא יחודש רישיונו. לאחר שבעל העסק הנגיש את מקום העסק לפי הנחיות של יועץ הנגשה המועסק מטעמו, האחראי על הנגישות במועצה שעבר הכשרה מתאימה בנושא, בודק את ההנגשה במקום העסק ואם היא עומדת בדרישות החוק הוא מאשר למנהל רישוי עסקים שמבחינת נושא הנגישות אין מניעה לאשר את רישיון העסק. לדברי האחראי על ההנגשה, ישנם שני עסקים שביצעו את ההנגשה במקום העסק לשביעות רצונו וניתן היה לחדש את רישיון העסק שלהם. בבקשות לחידוש רישיון העסק נושא ההנגשה ייבדק ויהווה גורם נוסף לאישור או דחיית הבקשה לרישיון העסק.

17 השוואת מצב רישוי העסקים בשנת 2012 לעומת המצב בסוף שנת 2017

הטבלה שלהלן מציגה את תמונת מצב העסקים בישוב לסוף שנת 2013

בהיבט של רישוי עסקים וסיווגם על פי צו רישוי עסקים בהשוואה לנתונים

בינואר 2013 :-

עסקים במועצה וסיווגם על פי צו רישוי עסקים – ינואר 2013

סוג העסק	מס. עסקים	מס. עסקים	שיעור העסקים
	חייבים ברישיון	ללא רישיון	ללא רישיון
דלק ואנרגיה	3	3	100%
רכב ותחבורה	4	4	100%
תעשייה, מלאכה, כימיה	12	11	92%
מסחר ושונות	9	7	78%
בריאות ורוקחות	8	6	75%
מזון	46	33	72%
עינוג ציבורי	4	2	50%
מים ופסולת	1	0	0
	-----	-----	-----
	87	66	76%
	==	==	==

עסקים במועצה וסיווגם על פי צו רישוי עסקים – דצמבר 2017

שיעור העסקים ללא רישיון	מס. עסקים ללא רישיון	מס. עסקים חייבים ברישיון	סוג העסק
100%	1	1	דלק ואנרגיה
20%	1	5	רכב ותחבורה
6%	1	16	תעשייה, מלאכה, כימיה
16%	1	6	מסחר ושונות
38%	5	13	בריאות ורוקחות
25%	12	48	מזון
0	4	4	עינוג ציבורי
0	0	3	מים ופסולת
-----	-----	-----	
21.88%	21	96	
=====	==	==	

ניתוח השוואת הנתונים בין השנים 2012 ו- 2017 :-

1. מספר העסקים טעוני רישוי גדל במשך חמשת השנים הנ"ל ב - 10.34% . עיקר הגידול נובע מעסקים בתחום התעשייה המלאכה וכן בתחום הבריאות והרוקחות.
2. מספר העסקים ללא רישיון תקף ירד מ - 66 ל - 21 . ירידה של 68.18% . הירידה החדה ביותר של עסקים הפועלים ללא רישיון חלב בתחום המזון (65%), התעשייה/מלאכה (93%) והמסחר (79%). נציין שמדובר בירידה משמעותית הנובעת בין היתר מעבודתה אינטנסיבית וברוכה של מנהל רישוי עסקים המסייע ככל שניתן לעסקים המעוניינים ברישיון עסק לקבלת האישורים המתאימים מגורמי הרישוי ולהאיץ בהם לפעול ולהביא את העסק שלהם למקום בו הוא פועל על פי הוראות החוק.
3. מספר העסקים בעלי רישיון בתוקף לסוף שנת 2017 עמד על 75 עסקים כאשר

מתוכם 19 עסקים בעלי רישיון מתחדש בתוקף (כ – 25%) ו- 56 עסקים (כ – 75%)

בעלי רישיון זמני. חשוב לציין כי כפי שצוין לעיל לחלק מהעסקים בעלי רישיון זמני

חודש הרישיון למרות שנושא התכנון והבניה בעסק לא הוסדר.

למרות השיפור הרב שחל במספר העסקים הפועלים ללא רישיון עסק, בתחום המזון

קיימים עדיין 12 עסקים המהווים 25% מכלל עסקים בתחום המזון הפועלים ללא

רישיון עסק ובתחום הבריאות והרוקחות קיימים חמישה עסקים המהווים 38% מכלל

העסקים בתחום הבריאות והרוקחות הפועלים ללא רישיון עסק.

4. לביקורת אין מידע לגבי מספר העסקים שאין להם היתכנות תכנונית ולא ניתן לחדש

להם את רישיון העסק עד להסדרת המצב. יחד עם זאת, המועצה פועלת נמרצות

בהכנת התכנון המפורט של התב"ע החדשה שלוקחת בחשבון את הסדרת התכנון

גם לגבי עסקים שאין להם היתכנות תכנונית.

18 עבודת מנהל רישוי עסקים, משאבים כספיים ואחרים והיקף משרה -

היקף המשרה הקיים כיום ברישוי עסקים הוא 50% משרה. ב - 50% משרה

הנוספים משמש מנהל רישוי עסקים גם כפקח המועצה. נציין כי בפיקוח ישנם שני

עובדים שכל אחד מהם עובד ב - 50% משרה. זה באשר להגדרת התפקיד כפי

שהגדירה המועצה. ב - 14.8.2014, ציין מנהל רישוי עסקים ופקח המועצה

במכתבו אל ראש המועצה את חלוקת אזורי הפיקוח בינו לבין הפקח השני

המשמש גם כקב"ט המועצה ב - 50% משרה. מכתב זה נכתב כמענה למכתבו של

ראש המועצה, מכתב מתאריך 10.7.2014 המופנה אל שני פקחי המועצה בו הוא

מבקש מהם לנקוט בפעולות אכיפה בכל הקשור לניקיון היישוב ולבצע צילומים, מתן

אזהרות ומתן דו"חות במידת הצורך. אין ספק שקיים צורך בביצוע פיקוח בישוב כדי

לאכוף את חוקי העזר השונים ובכדי למנוע מתושבים (עד כמה שניתן) השגת גבול,

לשפוך פסולת בניין, השלכת גרוטאות, או כל עבירה אחרת. גורם ההרתעה חשוב

ביותר ורפיון בתחום זה מאפשר לתושבים לעשות ככל העולה על רוחם. מבדיקה

שערכה הביקורת מתברר כי, קב"ט המועצה לכאורה אינו עוסק בפיקוח או לפחות אינו מבצע את תפקידו בכל הקשור להוצאת התראות, הטלת קנסות, זימון לבית משפט וכו'. לדברי מנהל רישוי עסקים הוא נדרש לטפל כפקח גם באזורים המוגדרים כאזורים של הפקח השני כך שלמעשה אין כל משמעות של חלוקת האזורים בין שני הפקחים ועבודת הפיקוח רובה ככולה מוטלת למעשה על פקח אחד המשמש כאמור גם כמנהל רישוי עסקים. ובעוד בפיקוח עסקי, הפקח בפועל ביקש מהמועצה לקבל רכב שישמש לפיקוח כך שיאפשר לבצע סיורים יומיים בכל הישוב. כיום משתמש מנהל רישוי עסקים ברכבו הפרטי. (נציין כי רכב רשות לצרכי פיקוח הוא מקובל ברשויות רבות). נציין כי דווקא לפקח השני המשמש כקב"ט יש "רכב ביטחון" והוא כאמור ממעיט אם בכלל לעסוק כפקח (מה שמעלה שאלה אחרת והיא אם הוא מועסק ב – 50% משרה כקב"ט ועבודתו כפקח שואפת לאפס, מה הוא עושה במחצית המשרה השנייה? – שאלה שעל המועצה לתת עליה את הדעת ובהקדם!) . משיחה שערכה הביקורת עם קב"ט המועצה טען הקב"ט כי הנחייה לחלוקת הישוב לשני אזורים בוטלה ושני הפקחים עושים את הפיקוח יחד והפקח המשמש גם כמנהל רישוי עסקים הוא זה שנותן את הדוח. . דבר כשלעצמו תמוהה שהרי מה הטעם לשלוח שני פקחים לאותו אזור?. משיחה עם מנכ"ל המועצה מתברר כי גם סדור זה לא צלח וכל עוד לא ימצא פתרון אחר, יש לדעתו לחזור לתוכנית המקורית של חלוקת הישוב לשני אזורי פיקוח.

לעניין הבקשה לרכב מועצה עבור הפיקוח, התשובה שהתקבלה ממנכ"ל המועצה זו היא כי קיימת תכנית בנושא רכב פיקוח עירוני אך היא לא תצא לפועל בשנת הכספים 2018 ותבחן שנית בשנת 2019. נושא נוסף שעלה על הפרק היה גישה למצלמות המועצה. מאחר והמועצה התקינה במקומות רבים בישוב מצלמות בכדי לאתר בזמן אמת מפרי חוק, מן הראוי שלפקח תהיה גישה למצלמות בכדי לאתר את מפרי החוק ולפעול נגדם. בפועל, רק לקב"ט המועצה יש גישה למצלמות אך הדבר אינו מביא לטיפול ראוי מול מפרי החוק. מנכ"ל המועצה השיב במכתבו מ – 4.2.2018 למנהל

רישוי עסקים כי הנושא ייבדק שנית. הביקורת סבורה כי יש לאפשר לפקח המועצה גישה למצלמות וכי זהן חלק בלתי נפרד מתפקידו. לעניין משאבים כספיים – מאחר ומחלקת רישוי עסקים מוגדרת כחלק ממחלקת ההנדסה הרי שבתקציב המועצה אין הפרשה תקציבית בתתי מחלקות ורישוי עסקים מתוקצבת בתוך מחלקת ההנדסה בעיקר בסעיף תשלומים לקבלני משנה. מאחר ומנהל מחלקת הרישוי אינו יודע מה התקציב העומד לרשותו, הביקורת סבורה כי נכון יהיה לקיים פגישה בין מהנדס המועצה, מנהל רישוי עסקים וגזבר המועצה ולהבהיר את חלוקת התקציב הפנימית במחלקה.

4.6 סכום והמלצות

ניכר כי חל שיפור משמעותי במספר העסקים בעלי רישיון זמני ו/או תקופתי לעומת המצב שהיה בשנת 2012 וזאת לאור עבודתו המסורה של מנהל רישוי עסקים ובכפוף למצב באבו גוש בהיבטי תכנון ובניה. לאור הביקורת שנעשתה המועצה נתנה דעתה לגבי עסקים המתקשים לקבל את אישור הועדה לתכנון ובניה ופועלת נמרצות לשינוי התב"ע ברמת תוכניות מפורטות שיאפשרו לעסקים לקבל את האישור הזמני עד להסדרת הנושא.

המועצה חייבת לפתור בטווח זמן מידי את סוגיית שירותי הווטרנר בישוב וכן את סוגיית שירותי ההסעדה לנוער הפועל בניגוד להוראות החוק ולהורות על סגירת הקיוסק בבית הספר המקיף הפועל אף הוא בניגוד לחוק ולהסכם אתו.

יש לבחון מחדש את היקפי המשרה הריאליים לנושא רישוי עסקים ולפיקוח, (פיקוח שוטף בעסקים טעוני רישוי ופיקוח עירוני), ולתת מענה הולם בשני תחומים אלה ובכלל זה את כל המשאבים והאמצעים הדרושים לביצוע המשימות על הצד הטוב ביותר.

הביקורת ממליצה על שיפור אמצעי הבקרה השוטפים העומדים לרשות מנהל רישוי עסקים והבקרה השוטפת מצד הממונים כפי שצוין בדוח.

5. נושאים שונים:

- 1.1 אירוע משמעותי לגבי עובד שלא טופל כראוי.
- 1.2 המשך הפעלת מטבח בניגוד להוראות משרד הבריאות ומשרד החינוך.
- 1.3 אי תפקודה של ועדת המעקב אחר תיקון ליקויים.

5.1 אירוע משמעותי לגבי עובד שלא טופל כראוי .

תיאור האירוע –

עובד מועצה המועסק בעיקר כנהג טרקטור, היה צריך לשנע עגלות אשפה ממקום למקום. לשם כך, נעזר העובד בעובד תברואה נוסף. העובד הרים על כף הטרקטור את עגלות האשפה מבלי לקשור אותם ולהבטיח שהעגלות לא ייפלו. בנוסף, הסיע נהג הטרקטור את העובד הנוסף כשהוא עומד מחוץ לטרקטור ודלת הטרקטור הייתה פתוחה. (פעולה שאף היא בניגוד להוראות הבטיחות). בשלב מסוים תוך כדי הנסיעה, נהג הטרקטור נתקל בעץ שהפריע לו במהלך הנסיעה והוא הרים את כף הטרקטור למעלה. בשלב זה, העגלות נפלו לאחור לכיוון נהג הטרקטור ופגעו בדלת הטרקטור ובעובד שעמד בסמוך לדלת. דלת הטרקטור התנפצה והעובד נזקק לטיפול רפואי. עלות תיקון הדלת הייתה 1,404 ₪.

נהג הטרקטור דיווח על האירוע למנכ"ל המועצה. בדיווח העובד לא ציין כי הסיע את העובד הנוסף מחוץ לטרקטור בניגוד להוראות הבטיחות ולא ציין שדלת הטרקטור הייתה פתוחה. העובד הושהה מתפקידו ולאחר כשבועיים הוא הוחזר לעבודתו כנהג. הביקורת מציינת שאין זה האירוע הראשון של אותו עובד בו הוא פעל בניגוד להוראות הבטיחות. במקרה אחר הוא הגדיל לעשות כשיצא מהטרקטור וגרם לדריסה שלו עצמו. כתוצאה מתאונה זו העובד הושבת מהעבודה במשך למעלה משנה. אירועים אלו מלמדים על עבודה בלתי זהירה של העובד שלא לומר רשלנית המסכנת חיי אדם בין אם את עצמו ובין אם עובדים/ ציבור אחר.

- הביקורת פנתה למנכ"ל המועצה בשאלתה בכדי לברר את השאלות הבאות :-
1. האם נערך שימוע לעובד ואם לא מדוע.
  2. האם הוטל עליו קנס כספי בגין הנזק שגרם לטרקטור ואם לא מדוע?
  3. האם ישנם נהלי עבודה עם הטרקטור והאם הנהגים מרעננים את קריאת הנהלים וחותמים על קריאה והבנת הנוהל.
  4. מה היו הנימוקים להחזרת העובד לעבודה על הטרקטור וזאת לאור שני האירועים שקרו עם אותו עובד?

הביקורת מצרה על כך שמנכ"ל המועצה לא השיב לשאלות אלו גם לאחר שקיבל תזכורת על כך.

הביקורת סבורה כי על המועצה היה למצות את הדין עם העובד ולא לאפשר לו לנהוג על הטרקטור כדי שלא יסכן את חייו ואת האחרים. לדעת הביקורת התנהלות המועצה במקרה זה הייתה שגויה והמועצה לא יצרה גורם מרתיע כנגד אותו עובד ועובדים אחרים וקיימת סכנה שתאונה נוספת וחלילה חמורה יותר עלולה לקרות בעתיד. **הביקורת סבורה כי למרות הזמן שחלף יש לזמן בדחיפות את העובד לשימוע ולמצות אתו את הדין ולא לאפשר לו לנהוג בטרקטור למניעת אירוע דומה בעתיד.**

5.2 המשך הפעלת מטבח בניגוד להוראות משרד הבריאות ומשרד החינוך-

הביקורת תיארה בהרחבה בדוח הביקורת לשנת 2016 את התנהלות המועצה בכל הקשור להפעלת מטבח המייצר ארוחות לילדי המועדוניות ומשנע אותם למועדוניות. הביקורת מציינת כי המטבח **ממשיך** לפעול ללא רישיון עסק וללא רישיון יצרן ולאחר שמשרד הבריאות ערך ביקורת במקום וציין בחוות הדעת כי אין במקום היתכנות לקבלת רישיון עסק. בנוסף, גם שינוע המזון נעשה בניגוד להוראות משרד הבריאות ועוד בטרם התייחסנו להכנת הארוחות שלא לפי הוראות

משרד הבריאות ומשרד החינוך מבחינת אבות המזון המותרים והאסורים, כמות הפחממות הסוכרים וכו'.

על המועצה לפעול מבחינת "נאה דורש נאה מקיים". לא יעלה על הדעת שבכל הקשור לעסקים בישוב המועצה תעשה כל שביכולתה לאכוף את החוק כדי שהעסקים יעבדו עם רישיון עסק ויעמדו בהוראות החוק של משרד הבריאות ואחרים אך כשמדובר בפעילות המתבצעת על ידה היא פועלת בניגוד לחוק ולאורך זמן. הביקורת חוזרת ומתריעה כי המשך ניהול המטבח בתנאים הקיימים כיום מהווים סיכון בריאותי למקבלי הארוחות והמועצה ומקבלי החלטות במועצה עלולים למצוא עצמם נתבעים בגין נזק שעלול להיגרם לילדים ובגין עבודה בניגוד להוראות החוק. הביקורת ממליצה להפסיק לאלתר את הפעלת המטבח במתכונת הקיימת ולבחור באחת משתי האפשרויות :-

1. הפעלת מטבח תיקני העומד בדרישות משרד הבריאות, כיבוי אש וגורמי הרישוי האחרים ולשנע את הארוחות ברכב ובתנאי שינוע מתאימים.
2. לספק ארוחות באמצעות ספק ארוחות מורשה חיצוני בעל רישיון ייצור ורישיון עסק העומד בכל דרישות החוק והוראות משרד הבריאות ומשרד החינוך.

5.3 אי תפקודה של וועדת המעקב אחר תיקון ליקויים :-

דוח הביקורת לשנת 2016 עסק בהרחבה על עבודתה (ובעיקר אי עבודתה) של וועדת המעקב אחר תיקון ליקויים. דוח הביקורת אושר על ידי מליאת המועצה בישיבתה שלא מן המניין (ישיבה 05/17) בתאריך 17.12.17 . במשך ארבעה חודשים מאז אישור הדוח על ידי מליאת המועצה וועדת המעקב אחר תיקון ליקויים לא התכנסה. המועד האחרון שהוועדה התכנסה לדיון בדוח הביקורת לשנת 2014 היה ב – **8.12.2015** כאשר הדוחות לשנים 2011 ועד 2013 כלל לא נדונו על ידי הוועדה.

דוחות הביקורת ככל שישקפו נאותה את תמונת מצב תפקודה של המועצה
בהיבטים השונים, אם המועצה אינה דואגת להפקת הלקחים ולתיקון הליקויים,
(וזאת היא אמורה לעשות באמצעות וועדת המעקב אחר תיקון ליקויים), הרי
שהמועצה לא זו בלבד שאינה משתפרת ומתפקדת טוב יותר אלא להיפך ולא זו
מטרת הביקורת. הביקורת מצפה מוועדת המעקב להתכנס לאלתר ולטפל ביתר
שאת בכל דוחות הביקורת הפנימיים והחיצוניים ולדאוג ולוודא שהמבוקרים
בדוחות אלו יתקנו את הדרוש תיקון.